

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

TaDiarienummer
2013-00151

Socialfonden i Sverige

2007-2013

ÅRSRAPPORT

2012

Innehåll

1. Identifiering	3
2. Genomförandet av det operativa programmet – en överblick	4
3. Uppgifter per programområde	32
4. ESF-program: Enhetlighet och koncentration	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5. Program som finansieras av ERUF/Sammanhållningsfonden: större projekt	54
6. Tekniskt stöd (programområde 3)	54
7. Informations- och offentlighetsåtgärder	54

Bilagor

Bilaga 1. Arbetsmarknadsdata

Bilaga 2. Ledamöter i Socialfondens övervakningskommitté

1. Identifiering

Operativt program	Mål: Regional konkurrenskraft och sysselsättning
	Stödberättigat område: Sverige
	Programperiod: 2007-2013
	Programnummer (CCI-nr): 2007SE052PO001
	Programmets namn: Nationellt strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning (ESF) 2007-2013
Årsrapport om genomförandet	Rapporteringsår 2012
	Godkänd av Övervakningskommittén 18 juni 2013

Begrepp och definitioner som används i rapporten

Omräkning till Euro	I rapporten används kursen 9,00 kronor per euro för att räkna om svenska kronor till euro.
Intecknade medel (Commitments):	Avser beslutat stöd i pågående projekt samt utbetalade medel och godkänd medfinansiering i avslutade, avbrutna och hävda projekt.
Deltagare / Arbetsställen	I de tabeller som innehåller deltagande individer eller arbetsställen redovisas om inget annat anges antal som påbörjat deltagande under året. Av utrymmesskäl redovisas ofta inte totaluppgiften uppdelad på kön.

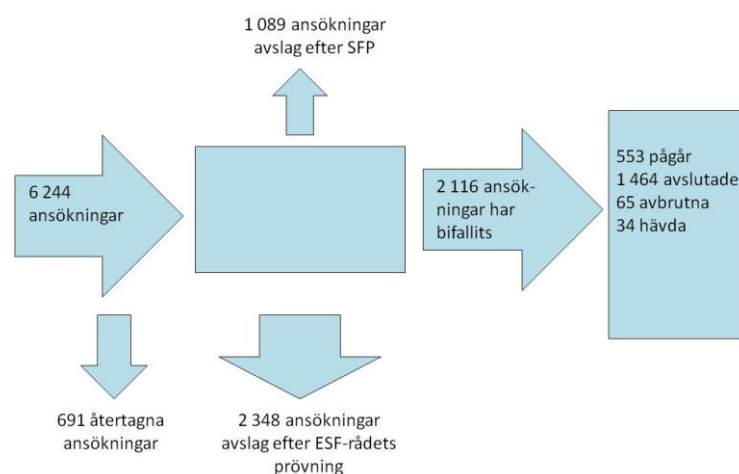
2. Genomförandet av det operativa programmet – en överblick

2.1. Resultat och analys av utvecklingen

2.1.1 Inledning

Socialfonden 2007-2013, Nationellt strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning (ESF) 2007-2013, godkändes av Europeiska kommissionen den 25 september 2007. Av figur 1 nedan framgår hur många ansökningar om stöd till projekt som inkommit och vad som hänt med ansökningarna t.o.m. december 2012. Av de 2 116 projekt som bifallits tillhör 1 276 programområde 1 och 840 programområde 2. Av de 1 464 projekt som avslutats är 899 förprojekteringar och 564 genomförandeprojekt. 368 av de avslutade genomförandeprojekten tillhörde programområde 1 och 196 programområde 2.

Figur 1. Översikt antal ansökningar, avslag, bifallna, pågående, avslutade och hävda per 121231.

Tabell 1 nedan visar in-teckningen av programmedel fördelat på programområde vid utgången av år 2012.

Tabell 1. In-tecknade programmedel och nationell medfinansiering efter programområde. Miljoner Euro.

Programområde	In-tecknade medel ESF	Medfinansiering	Andel med-finansiering
	EUR	EUR	%
PO 1	203,2	203,2	50 %
PO 2	420,4	628,7	60 %
PO 3	20,7	20,7	50 %
Totalt	644,2	852,6	57 %

De in-tecknade ESF-medlen för programområde 1 vid utgången av 2012 motsvarar 102 procent av de tillgängliga medlen. Motsvarande uppgift ett år tidigare var 90 procent. För programområde 2 uppgår de in-tecknade medlen till 113 procent och där var motsvarande siffra ett år tidigare 110 procent.

EUROPEISKA UNIONEN
EUROPEAN UNION

Totalt beviljades 167 projekt stöd under år 2012. Det är färre än föregående år då 273 projekt beviljades stöd. Av de 167 projekt som beviljades stöd 2012 var samtliga genomförandeprojekt och härrör från ansökningsomgångar från hösten 2011.

2.1.2 Uppgifter om den konkreta utvecklingen av det operativa programmet

Kvantifierade mål och indikatorer för Socialfonden i Sverige är fördelade mellan de två programområdena Kompetensförsörjning (PO1) och Ökat arbetskraftsutbud (PO2). Data finns för samtliga finansiella och fysiska indikator med undantag för de uppgifter som inte kan redovisas med hänvisning till sekretesslagen.

Det utvecklingsarbete som SCB tillsammans med Svenska ESF-rådet bedrivit för att kunna redovisa uppgifter om deltagare med försörjningsstöd och introduktionsersättning slutfördes under 2012. Rapportering av dessa uppgifter skedde för första gången i den redovisning som lämnades till regeringen 15 november. I övrigt har det under året endast gjorts smärre justeringar i indikatorsystemet.

För resultat- och effektindikatorerna inom PO 1 konstaterades 2010 att det inte var möjligt att få fram uppgifter för att redovisa indikatorerna, svarsfrekvensen i den provundersökning som gjordes var alltför låg. ESF-rådet har sedan dess arbetat med att utveckla alternativ redovisning av resultat- och effektindikatorerna för PO 1. Vi har tyvärr tvingas konstatera att det för arbetsställedovisningen inte finns någon möjlig källa. De statistiska uppgifter som finns redovisat för arbetsställe är endast antal anställda och ESF-rådet bedömer att utvecklingen av antalet anställda på arbetsställenivå inte är tillräcklig information för att ersätta de upplevelsebaserade indikatorerna.

På deltagarnivå däremot är förutsättningarna bättre. ESF-rådet har låtit SCB ta fram uppgifter ur RAKS-databasen (Registerbaserad aktivitetsstatistik). RAKS mäter enskilda individers anknytning till arbetsmarknaden enligt en sju-gradig skala från helårsanställd till utan arbete. Med dessa uppgifter kan man således se om en individs anknytning till arbetsmarknaden ökat eller minskat över tid. Notera dock att inga orsakssamband kan fastställas med hjälp av dessa uppgifter. Redovisning av resultatet sker i avsnitt 3.2.

För programområde 2 genomfördes år 2010 och 2011 mätningar av resultat- och effektindikator som baseras på deltagarnas upplevelser. Svarsfrekvensen var i bägge för låg för att ge en tillförlitlig bild av deltagarnas upplevelser och på samma sätt som för programområde 1 har ESF-rådet valt att mäta individernas faktiska koppling till arbetsmarknaden. Redovisning av resultatet sker i avsnitt 3.3.

För de deltagare som varit inskrivna på Arbetsförmedlingen finns uppgifter om hur många som är i arbete 90 dagar efter avslutat deltagande samt hur många som gått till annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd 90 dagar efter avslutat deltagande. Däremot finns inte uppgifter om hur många som är i reguljär utbildning 90 dagar efter avslutat projekt Arbetsförmedlingens uppgifter innehåller inte heller de individer som var långtidssjukskrivna innan de påbörjade projektdeltagandet. Istället görs en särskild redovisning för dessa deltagare i avsnitt 3.3. Totalt omfattas 62 000 deltagare av de 86 000 personer som till och med år 2012 avslutat deltagande. Det motsvarar 72 procent av deltagarna. Uppgifterna redovisas i tabell 14 i tabellbilagan.

2.1.3 Kommentarer till målen

Av tabell 2 nedan framgår en översikt av de kvantifierade målen och uppnådda resultat. För kommentarer och analys se kapitel 3. Resultaten är om inget annat anges för deltagare baserade på den deltagarredovisning som

projekten gör till Statistiska Centralbyrån (SCB). Uppgifter om projekt och dess ekonomi är hämtade ur ärendehanteringssystemet EBS.

Tabell 2 Kvantifierade mål och redovisade resultat

Tabell 2.a. Kvantifierade mål och redovisade resultat för programområde 1.		Sysselsatta i kompetens- utveckling. Mål: 205 000 ¹	Sysselsatta i kompetensutveckling i likabehandling. Mål: 20 000 ²	Sysselsatta i kompetens- utveckling för att minska långtidssjukskrivningar. Mål: 15 000 ³	Andel förprojekteringar som gått vidare till genomförande. Mål: 75% ⁴
Indikatorer					
2008	Kvinnor	3 627	534	18	-
	Män	1 783	131	16	
	Uppg. Saknas	50	0	0	
	Totalt	5 460	665	34	
2009	Kvinnor	17 043	1 940	570	39 %
	Män	20 465	675	270	
	Uppg. Saknas	86	19	2	
	Totalt	37 594	2 634	842	
2010	Kvinnor	22 873	4 824	1 483	36 %
	Män	28 252	1 701	1 847	
	Uppg. Saknas	144	7	2	
	Totalt	51 269	6 532	3 332	
2011	Kvinnor	27 843	6 662	8 830	68 %
	Män	24 081	4 138	2 869	
	Uppg. Saknas	107	12	16	
	Totalt	52 031	10 812	11 715	
2012	Kvinnor	35 276	6 575	6 048	0 %
	Män	21 574	4 218	3 101	
	Uppg. Saknas	208	80	11	
	Totalt	57 058	10 873	9 160	
Totalt	Kvinnor	106 662	20 535	16 949	39 %
	Män	96 155	10 863	8 103	
	Uppg. Saknas	595	118	31	
	Totalt	203 412	31 516	25 083	

¹ Basvärde: Totalt antal sysselsatta individer 2006 enligt SCB arbetskraftsundersökningar, AKU, var 4 340 000 individer.

² Basvärde: Andelen deltagare i projekt för att öka kompetensen inom mångfald, tillgänglighet och jämställdhet var drygt 6 procent av antalet deltagare i projekt i genomförandefas, åtgärd 1:2 i Växtkraft mål 3 under perioden 2000-2006.

³ Basvärde: Empiriska studier visar att knappt 50 procent av de som arbetade innan sjukskrivningen, ansåg att deras sjukfrånvaro var arbetsrelaterad, år 2003.

⁴ Basvärde: I Växtkraft Mål 3 under 2000-2006 utgjorde projekt i genomförandefas, åtgärd 1:2 som andel av projekt i förprojekteringsfas, åtgärd 1:1, 69 procent för samlingsprojekt och 83 procent för enskilda projekt.

Tabell 2 b. Kvantifierade mål och redovisade resultat för programområde 2		Antal deltagare som är utanför arbetsma rknaden. Mål: 75 000 ⁵	Antal deltagare varav utrikesfödda. Mål: 15 000 ⁶	Antal deltagare varav unga. Mål: 15 000 ⁷	Antal deltagare varav långtidssjukriv na Mål: 10 000 ⁸	Andelen deltagare, som efter avslutat projekt har fått jobb eller upplever att deras möjligheter att få jobb har ökat. Mål: - ⁹	Andelen deltagare i arbete, 90 dagar efter avslutat projekt ska vara minst 10 procentenheter högre än det viktade genomsnittliga resultatet för Särskilt anställningsstöd och Förberedande utbildning, (eller annan reguljär åtgärd för motsvarande målgrupp) uppdelat för respektive år samt för hela programperioden. Mål: 10 procentenheter högre än basvärde ¹⁰
Indikatorer							
2008	Kvinnor	2 877	1 091	871	346	Se avsnitt 3.3 under rubriken "Deltagare"	ESF 23 % SA och FU 20 %
	Män	3 017	1 272	1 243	119		
	Uppg. Saknas	18	0	10	0		
	Totalt	5 912	2 363	2 124	465		
2009	Kvinnor	7 729	2 812	2 848	677		ESF 22 % SA och FU 15 %
	Män	8 675	3 236	4 133	305		
	Uppg. Saknas	35	0	7	0		
	Totalt	16 439	6 048	6 988	982		
2010	Kvinnor	10 051	3 701	4 079	432		ESF 25 % SA och FU 14 %
	Män	11 154	4 081	5 160	208		
	Uppg. Saknas	43	0	15	0		
	Totalt	21 248	7 782	9 254	640		
2011	Kvinnor	10 593	3 747	4 610	775		ESF 25 % SA och FU 13 %
	Män	10 881	3 760	5 759	350		
	Uppg. Saknas	1 596	0	218	0		
	Totalt	23 070	7 507	10 587	1 125		
2012	Kvinnor	12 936	4 825	5 139	1 199		ESF 19 % SA och FU 10 %
	Män	12 929	4 276	6 410	588		
	Uppg. Saknas	2 203	0	335	0		
	Totalt	28 068	9 101	11 884	1 787		
Totalt	Kvinnor	44 186	16 176	17 547	3 429		ESF 22 % SA och FU 13 %
	Män	46 656	16 625	22 705	1 570		
	Uppg. Saknas	1 692	0	585	0		
	Totalt	92 534	32 801	40 837	4 999		

⁵ Basvärde: Av antalet arbetslösa under 2006 var enligt AMS i genomsnitt; 154 000 långtidsarbetslösa, 76 000 utrikes födda, 22 000 unga. Under samma period var 119 000 långtidssjukskrivna enligt Försäkringskassan.

⁶ Basvärde: Se ovan.

⁷ Basvärde: Se ovan.

⁸ Basvärde: Se ovan.

⁹ Basvärde: Saknas. Se vidare avsnitt 3.3

¹⁰ Basvärde: För 2005 var den viktade genomsnittliga andelen i arbete efter 90 dagar 18 procent för Särskilt anställningsstöd och Förberedande utbildning.

2.1.4 Finansiell information

Medelsramen för Socialfonden är 691,6 miljoner euro för perioden 2007–2013 i löpande priser. Av medelsramen fördelas 29 procent till programområde 1 och 67 procent till programområde 2. För programområde 3, tekniskt stöd, avsätts 4 procent av medlen (se avsnitt 6).

Till och med år 2012 var totalt 748,4 miljoner euro i ESF intecknade. Dessa fördelade sig enligt nedan:

- 203,2 miljoner euro i ESF för programområde 1.
- 524,5 miljoner euro i ESF för programområde 2.
- 20,7 miljoner euro i ESF för programområde 3.

De intecknade medlen uppgår till totalt 748,4 miljoner euro vilket är 56,8 miljoner euro mer än ramen. Eftersom projekten endast i undantagsfall förbrukar hela det beviljade stödet måste Svenska ESF-rådet bevilja mer medel än den totala ramen för programmet. Hur stor denna överinteckning behöver vara följs kontinuerligt eftersom det är en mycket viktig komponent i programgenomförandet. Till och med 2012 har återflödet i programområde 1 varit 20 procent och i programområde 2 har det varit 34 procent.

I programområde 1 har återflödet gått ner den senaste perioden och bedömningen är att de intecknade medlen är tillräckligt för att hela ramen ska kunna återsökas. För programområde 2 behövs dock ytterligare beslut på cirka 300 mnkr. Cirka 100 mnkr av dessa beräknas gå till uppgraderingar av pågående projekt och 200 mnkr fördelas till regionerna för beslut om förstudier inför kommande programperiod eller projekt som ska implementera resultat från innevarande programperiod.

Europeiska kommissionen har utbetalat förskott på 51,9 miljoner euro och efter utgiftsdeklaration utbetalat 257,6 miljoner euro¹¹. Till och med år 2012 har stödberättigade kostnader inklusive medfinansiering på totalt 881,9 miljoner euro godkänts. De godkända stödberättigade kostnaderna fördelar sig på programområde enligt följande:

- programområde 1 – 268,9 miljoner euro
- programområde 2 – 569,4 miljoner euro
- programområde 3 – 43,7 miljoner euro

I tabell 3 nedan har de av kommissionen utbetalade förskotten fördelats på programområde i enlighet med finansieringsplanens fördelning.

---

¹¹ En utgiftsdeklaration lämnades 2012-12-03 som omfattade 101,1 miljoner euro. Utbetalningen från Kommissionen gjordes 2013-02-06.

Tabell 3. Finansiell information, samtliga belopp är i euro. Tabellspecifikation bilaga 18 i kommissionens förordning (EG) 1828/2006.

	Utgifter som betalats av stödmottagarna och som ingår i begäran om utbetalning som sänks till förvaltningsmyndigheten	Motsvarande offentligt stöd	Privata utgifter	Utgifter som betalats av det organ som ansvarar för utbetalningar till stödmottagarna	Summa inbetalningar från Europeiska kommissionen (€)
Programområde 1					
Fond	Europeiska socialfonden				
	268 870 691	268 870 691	0	268 870 691	96 851 675
därav utgifter av ESF-typ	267 577 955	267 577 955	0	267 577 955	96 851 675
därav utgifter av ERUF-typ	1 292 736	1 292 736	0	1 292 736	
Programområde 2					
Fond	Europeiska socialfonden				
	569 367 200	569 367 200	0	220 512 437	198 542 897
därav utgifter av ESF-typ	568 811 005	568 811 005	0	219 956 242	198 542 897
därav utgifter av ERUF-typ	556 195	556 195	0	556 195	
Programområde 3	Europeiska socialfonden				
	43 711 111	43 711 111		43 711 111	14 102 263
därav utgifter av ESF-typ	43 711 111	43 711 111		43 711 111	14 102 263
därav utgifter av ERUF-typ	0	0	0	0	0
Slutsumma	881 949 002	881 949 002	0	533 094 239	309 496 836
Summa för regioner med övergångstöd som ingår i slutsumman	0	0	0	0	0
Summa för regioner utan övergångstöd som ingår i slutsumman	0	0	0	0	0
Utgifter av ESF-typ som ingår i slutsumman om det operativa programmet medfinansieras av ERUF					
Utgifter av ERUF-typ som ingår i slutsumman om det operativa programmet medfinansieras av ESF	1 848 931	1 848 931	0	1 848 931	

2.1.5 Uppgifter om uppdelningen av användningen av stödet från fonderna

Socialfonden i Sverige är uppdelad i två prioriteringar: programområde 1, Kompetensförsörjning och programområde 2, Ökat arbetskraftsutbud. Enligt avsnitt 2 i det operativa programmet har dessa en tydlig koppling till Europeiska sysselsättningsstrategin och den svenska regeringens fyra riktlinjer för Socialfonden. De fyra riktlinjerna är:

- Främja sådan kompetensutveckling som säkerställer en omställning av redan sysselsatta så att de inte riskerar arbetslöshet på grund av att de inte har efterfrågad kompetens.
- Underlätta för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden att träda in och stanna kvar på arbetsmarknaden genom otraditionella insatser.
- Förebygga och motverka diskriminering och utestängning på arbetsmarknaden.
- Förebygga långtidssjukskrivningar och underlätta en återgång till arbete för personer som är eller har varit långtidssjukskrivna genom innovativa insatser.

Utgiftskategorierna är kopplade till programområdena:

Kod 62 Utveckling av system och strategier för livslångt lärande i företag, utbildning och tjänster för anställda i syfte att ge dem bättre förutsättningar att anpassa sig till förändringar; främjande av entreprenörskap och innovation (programområde 1)

Kod 64 Utveckling av särskilda tjänster för anställning, utbildning och stöd i samband med omstrukturering av sektorer och företag, samt utveckling av system för att föregripa ekonomiska förändringar och framtida krav vad gäller arbete och kompetens (programområde 1)

Kod 66 Genomförande av aktiva och förebyggande åtgärder på arbetsmarknaden (programområde 2)

Kod 71 Vägar som leder till integration och återinträde på arbetsmarknaden för mindre gynnade människor; bekämpande av diskriminering när det gäller tillträde till och förmåga att gå vidare på arbetsmarknaden samt främjande av positiva attityder till mångfald på arbetsplatsen (programområde 1)

Kod 72 Planering, införande och genomförande av reformer av utbildningssystemen för att öka anställbarheten; bättre anpassning av såväl den grundläggande som den yrkesinriktade utbildningen till arbetsmarknadens behov samt uppdatering av utbildarnas kompetens med innovation och en kunskapsbaserad ekonomi som mål (programområde 2)

De övriga två kategorierna är kopplade till tekniskt stöd, programområde 3:

Kod 85 Planering, genomförande, övervakning och inspektion.

Kod 86 Utvärdering och studier, information och kommunikation.

**Tabell 4. Intecknat kumulativt belopp uppdelat i kategorier av gemenskapens stöd i euro.
Tabellspecifikation bilaga 2 del C i kommissionens förordning (EG) 1828/2006**

Kommissionens referensnummer		CCI- nummer 2007SE052PO001			
Programmets namn:		Nationellt strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning (ESF) 2007-2013			
Datum för kommissionens senaste beslut om programmet:		Den 25 september 2007			
Prioriterat område	Finansieringsform	Typ av område	Näringsgren	Region	Belopp i euro
62	Återbetalningsfria stöd (kod: 01)	Inte tillämpligt (kod: 00)	Utbildning (kod: 18)	SE0	63 970 187
64	Återbetalningsfria stöd (kod: 01)	Inte tillämpligt (kod: 00)	Utbildning (kod: 18)	SE0	30 249 150
66	Återbetalningsfria stöd (kod: 01)	Inte tillämpligt (kod: 00)	Utbildning (kod: 18)	SE0	218 825 210
71	Återbetalningsfria stöd (kod: 01)	Inte tillämpligt (kod: 00)	Utbildning (kod: 18)	SE0	7 270 724
72	Återbetalningsfria stöd (kod: 01)	Inte tillämpligt (kod: 00)	Utbildning (kod: 18)	SE0	43 237 204
85	Återbetalningsfria stöd (kod: 01)	Inte tillämpligt (kod: 00)	Inte tillämpligt (kod: 00)	SE0	18 821 776
86	Återbetalningsfria stöd (kod: 01)	Inte tillämpligt (kod: 00)	Inte tillämpligt (kod: 00)	SE0	1 870 860

Fördelningen på utgiftskategorier följer i stort den preliminära fördelningen i programmet.

2.1.6 Stöd per målgrupp

Målgrupp för programområde 1 är alla sysselsatta, såväl företagare som anställda, medarbetare som chefer inom privat, offentlig och ideell verksamhet. I programområde 2 består målgruppen av personer som

- a) är helt arbetslösa sedan minst ett år med särskilt fokus på personer med utländsk bakgrund (minst 3 månader för personer i åldern 18-24 år), eller
- b) är helt eller delvis sjukskrivna sedan minst 6 månader, eller
- c) har hel eller delvis sjuk- och aktivitetsersättning, eller
- d) erhåller ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen eller introduktionsersättning enligt lag om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar för sin försörjning, eller
- e) är unga och befinner sig i övergången mellan studier och arbetslivet.

Nedan presenteras information om deltagarna i enlighet med Europeiska kommissionens föreskrifter. Tabellen redovisar deltagare från båda programområdena. För kommentarer och analys se respektive programområde i kapitel 3. Notera att det i tabellen redovisas utrikes födda i enlighet med det svenska programmet och inte invandrare som står i förordning 1828/2006. Enligt Personuppgiftslagen (SFS 1998:204) är det förbjudet att behandla personuppgifter som avslöjar ras, etniskt ursprung eller hälsa såvida den registrerade inte lämnat sitt uttryckliga medgivande. Personuppgiftslagen baseras på Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter. Mot den bakgrunden kan inga uppgifter för personer med minoritetsstatus eller funktionsnedsättning redovisas i denna rapport.

I publikationen Socialfonden i siffror 2013¹² redovisas antal deltagare i programområde 2 i projekt som handlar om att få med funktionsnedsättning ut på arbetsmarknaden. Till och med mars 2013 hade 5 240 personer deltagit i sådana projekt varav 2 788 kvinnor och 2 439 män. För 13 deltagare saknas uppgift om kön. Det motsvarar fem procent av deltagarantalet och sett till antalet projekt har 11 procent av genomförandeprojekten inom programområde 2 en inriktning för att få ut funktionshindrade personer på arbetsmarknaden. Det är viktigt att framhålla att det givetvis finns funktionshindrade även i projekt med annan inriktning samt att de som deltagit i dessa projekt inte behöver vara funktionshindrade.

10 genomförandeprojekt arbetar med romers situation. Totalt har cirka 9,4 miljoner euro beviljats stöd till dessa projekt. Projekten är planerade för cirka 3 600 deltagare med jämn könsfördelning. 2 000 deltagare har hittills rapporterats i dessa 10 projekt.

Ett genomförandeprojekt inom programområde 1 med 200 planerade deltagare vänder sig till samer. Hittills har 241 personer deltagit i projektet. Det beviljade stödet till detta projekt är 450 tusen euro.

---

¹² Socialfonden i siffror 2013. En samproduktion mellan Svenska ESF-rådet och Processtödet för strategisk påverkan och lärande i Socialfonden

Tabell 5. Uppgifter om deltagare i ESF-insatser, bilaga 23 i kommissionens förordning (EG) 1828/2006

		Antalet nya deltagare	Deltagare som slutar	Deltagare som försätter nästa år	Syssel-satta	Egen-företagare	Arbetslösa (inkl. långtid)	Långtidsarbetslösa	Utanför arbets-kraften	Ungdomar (15-24 år)
2008	Kvinnor	7 055	2 401	4 654	4 178	15	508	508	2 369	1 153
	Män	4 948	1 733	3 215	1 931	23	632	632	2 385	1 419
	Uppg. Saknas	68	68	0	50	0	0	0	18	18
	Totalt	12 071	4 202	7 869	6 159	38	1 140	1 140	4 772	2 590
2009	Kvinnor	27 282	16 321	15 615	19 553	364	1 185	1 185	6 544	4 082
	Män	30 085	18 101	15 199	21 410	292	1 722	1 722	6 953	5 553
	Uppg. Saknas	142	142	0	107	0	0	0	35	16
	Totalt	57 509	34 564	30 814	41 070	656	2 907	2 907	13 532	9 651
2010	Kvinnor	39 231	36 119	18 727	29 180	577	2 173	2 173	7 878	5 319
	Män	42 954	41 240	16 913	31 800	443	2 977	2 977	8 177	6 757
	Uppg. Saknas	196	196	0	153	0	0	0	43	19
	Totalt	82 381	77 555	35 640	61 133	1 020	5 150	5 150	16 098	12 095
2011	Kvinnor	53 928	45 517	27 138	43 335	778	2 045	2 045	8 548	6 170
	Män	41 969	43 386	15 496	31 088	486	2 616	2 616	8 265	7 316
	Uppg. Saknas	1 731	1 731	0	135	0	0	0	1 596	225
	Totalt	97 628	90 634	42 634	74 558	1 264	4 661	4 661	18 409	13 711
2012	Kvinnor	60 835	73 648	14 325	47 899	1 018	1 936	1 936	11 000	7 416
	Män	41 822	47 842	9 476	28 893	782	1 629	1 629	11 300	8 329
	Uppg. Saknas	2 502	2 502	0	299	0	0	0	2 203	349
	Totalt	105 159	123 992	23 801	77 091	1 800	3 565	3 565	24 503	16 094
Totalt	Kvinnor	188 331	174 006	0	144 145	2 752	7 847	7 847	36 339	24 140
	Män	161 778	152 302	0	115 122	2 026	9 576	9 576	37 080	29 374
	Uppg. Saknas	4 639	4 639	0	744	0	0	0	3 895	627
	Totalt	354 748	330 947	0	260 011	4 778	17 423	17 423	77 314	54 141

Tabell 5. Uppgifter om deltagare i ESF-insatser, bilaga 23 i kommissionens förordning (EG) 1828/2006, fortsättning

		Äldre arbetstagare (55-64 år)	Personer med minoritets-status	Utrikes födda	Personer med funktions-nedsättning	Övriga mindre gynnade grupper	Grundskole-nivå (åk 1-9)	Gymnasie-nivå	Efter-gymnasial utbildning (ej högskola)	Högskole-utbildning	Uppgift om utbildnings-nivå saknas
2008	Kvinnor	1 100	-	1 467	-	-	1 188	3 298	289	2 221	59
	Män	594	-	1 521	-	-	1 389	2 370	201	950	36
	Uppg. Saknas	4	-	0	-	-	0	0	0	0	70
	Totalt	1 698	-	2 988	-	-	2 577	5 668	490	3 171	165
2009	Kvinnor	4 351	-	5 684	-	-	4 129	12 585	1 266	9 032	270
	Män	4 287	-	6 313	-	-	5 902	16 218	1 863	5 892	210
	Uppg. Saknas	27	-	0	-	-	0	0	0	0	142
	Totalt	8 665	-	11 997	-	-	10 031	28 803	3 129	14 924	622
2010	Kvinnor	6 902	-	7 224	-	-	5 585	17 915	1 895	13 545	291
	Män	7 037	-	7 479	-	-	7 803	21 909	3 129	9 854	259
	Uppg. Saknas	22	-	0	-	-	0	0	0	1	195
	Totalt	13 961	-	14 703	-	-	13 388	39 824	5 024	23 400	745
2011	Kvinnor	10 421	-	9 220	-	-	5 871	20 784	2 471	24 466	336
	Män	6 774	-	7 319	-	-	6 772	19 423	3 082	12 398	294
	Uppg. Saknas	123	-	0	-	-	0	0	0	0	1 731
	Totalt	17 318	-	16 539	-	-	12 643	40 207	5 553	36 864	2 361
2012	Kvinnor	11 666	-	10 240	-	-	7536	22303	2742	26779	1475
	Män	6 552	-	7 957	-	-	7747	18288	2682	11914	1191
	Uppg. Saknas	116	-	0	-	-	0	0	0	0	2502
	Totalt	18 334	-	18 197	-	-	15 283	40 591	5 424	38 693	5 168
Totalt	Kvinnor	34 440	-	33 835	-	-	24 309	76 885	8 663	76 043	2 431
	Män	25 244	-	30 589	-	-	29 613	78 208	10 957	41 008	1 990
	Uppg. Saknas	292	-	0	-	-	0	0	0	1	4 640
	Totalt	59 976	-	64 424	-	-	53 922	155 093	19 620	117 052	9 061

2.1.7 Stöd som återbetalats eller använts på nytt

Enligt artikel 57 i Rådets förordning (EG) 1083/2006 ska särskilda förändringar hos projektägare redovisas inom fem år efter att projektet avslutats.

Inget förfarande enligt artiklarna 57 eller 98 (om finansiella korrigeringar) i nämnd förordning har gjorts under 2012.

2.1.8 Kvalitet

Det finns ett antal förutsättningar i programmets genomförande som gemensamt verkar för att programmets resultat konkretiseras och förädlas. Därigenom synliggörs resultatens konkreta bidrag till den Europeiska sysselsättningsstrategin och Europa 2020. Till dessa förutsättningar hör de regionala strukturfondspartnerskapen, programmets nationella urvalskriterier, förvaltnings- och kontrollsystem, utvärdering, indikatoruppföljning, samt Socialfondens temagrupper och processtöd.

Nedan följer en överskådlig beskrivning av Socialfondens temagrupper och processtöd då de fyller viktiga funktioner i programgenomförandet. Vidare en beskrivning av de effekter programmet har haft på främjandet av lika möjligheter för män och kvinnor, och beskrivning av partnerskap. Resultatanalysen av programmets indikatorer görs i avsnitt 3.

Temagrupperna

Svenska ESF-rådet beviljade år 2009 sammanlagt åtta miljoner euro under en treårsperiod till fem temagrupper. Temagruppernas uppgift är att bearbeta, analysera och systematisera projektresultaten för att åstadkomma strategisk påverkan mer långsiktigt och på en högre nivå än vad de enskilda projekten kan göra själva. Även om temagrupperna är finansierade som autonoma projekt är temagrupperna en central del för måluppfyllelsen av Socialfonden genom att de kan bidra till kvalitetshöjning och progression inom myndighet och program.

De fem temagrupperna är¹³:

- Temagruppen Arbetsplatslärande och omställning i arbetslivet
- Temagruppen Företagande och Entreprenörskap
- Temagruppen Integration i arbetslivet
- Temagruppen Likabehandling i arbetslivet
- Temagruppen Unga i arbetslivet

I kapitel 3 presenteras resultaten av temagruppernas arbete under 2012. Samtliga temagrupper förlängdes till och med december 2012. En av temagrupperna, Integration i arbetslivet, bytte under 2012 projektägare från Remeso vid Linköpings universitet till Institutet för framtidsstudier.

---

¹³ <http://www.arbetsplatslarande.se>
<http://temaef.wordpress.com/>
<http://www.iffs.se/tia/>
<http://www.temalikabehandling.se>
<http://www.temaunga.se>

Processtöden

Svenska ESF-rådet har för att stärka programgenomförandet upphandlat ett antal processtöd. Processtödet syftar till att dels stödja projektidéer till att bli bra genomförandeprojekt, dels att stödja genomförandet av Socialfondsprogrammet i Sverige så att vi når de mål som finns uppsatta. Totalt uppgår stödet till 22 miljoner euro under en femårsperiod. Under programperioden har det funnits fyra olika typer av processtöd: de regionala projektutvecklingsstöden, ett koordinerande projekt (AMKO) kopplat till de föregående, ett processtöd för lärande och strategisk påverkan och processtöd för jämställdhet och tillgänglighet. Nedan följer en uppdatering av respektive processtöds verksamhet under 2012.

Projektutvecklingsstödet, som avvecklades februari 2013, var ett regionalt stöd som fanns att tillgå för möjliga projektanordnare i samtliga åtta regioner. Då inga nya ansökningsomgångar genomförts under 2012 har de regionala processtöden för projektutveckling under 2012 utnyttjats för stöd till beviljade projekt som under året befunnit sig i mobiliseringsfas, tidigt genomförande eller transnationellt arbete.

Det finns också ett *koordinerande projekt, AMKO*, kopplat till projektutvecklingsstödet som arbetar med att utveckla stödverksamheten samt kvalitetssäkra tjänsterna till de olika ansökarna. Under 2011 fick det koordinerande stödet ett tydligare uppdrag att stödja genomförandet av Svenska ESF-rådets transnationella strategi vilket har präglat arbetet under 2012. Över hälften av de projektansökningar som beviljats under 2011-2012 innehåller en transnationell komponent vilket medfört att processtöd i betydande omfattning lämnats vid planering och etablering av transnationellt samarbete, bland annat genom medverkan i de partnersökningsforum som anordnats i Polen och Sverige.¹⁴ Det koordinerande stödet har förlängts till 2013.

Processtödet för Lärande och strategisk påverkan ger stöd inom följande tre områden: metodstöd till projekt, stimulera regionala lärprocesser och kompletterande spridningsarbete. Processtödet har under året bland annat arbetat med strategisk påverkan på regional nivå genom att stödja regionalt utvecklingsansvariga organisationer i deras arbete med att skapa regionala kompetensplattformar. En annan viktig insats under 2012 har varit de nio projektägarseminarier som processtödet genomförde i samarbete med de regionala ESF-kontoren. Innehållet vid seminarierna var betydelsen av ett aktivt ägarskap för lärande utvärdering och strategisk påverkan. Processtödet förlängdes i december 2012 till och med 31 december 2013.

Processtöden för jämställdhetsintegrering samt tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning finns i samtliga regioner. Länsstyrelsen i Örebro driver det första processtödet och Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam) gemensamt med Handikappförbunden det senare. Samtliga projekt som beviljas medel i Socialfonden ska integrera båda perspektiven. De här processtöden har förutom att bistå med ett generellt stöd till samtliga projekt under 2012 arbetat med att ge fördjupat stöd inom sina respektive expertisområden till ett antal strategiskt utvalda projekt. Dessa processtöd förlängdes i december 2012 till och med 31 december 2013.

Resultaten från Svenska ESF-rådets kundundersökning som genomfördes under våren 2012 visar på att sökande av projektstöd, både beviljade som icke-beviljade, är nöjda med kontakterna med processtöden.¹⁵

¹⁴ Läs mer på <http://www.esf.se/sv/ESF-i-EU/Socialfonden/ESF-radet-starker-det-transnationella-samarbetet-i-Ostersjoregionen/>

¹⁵ Svenska ESF-rådets kundundersökning, resultat 29 juni 2012.

Effekter på jämställdhet och tillgänglighet

Enligt utredningar under 2010, utvärderingen från Kontigo AB och Svenska ESF-rådets promemoria om beviljandegraden i Socialfonden, uppfylls kriterierna idag i större utsträckning än i början av programperioden.¹⁶ Det har också varit tydligt att socialfonden genom både kravställande och processtöd inom dessa områden bidragit till en ökad kunskapsutveckling hos projektdeltagare, projektägare och andra aktörer i fondens kontext.

Som beskrivits i föregående årsrapport pågår sedan 2011 en programutvärdering med fokus på resultat och effekter som också tittar på hur de tematiska kriterierna tillämpas i projekten. Utvärderingens preliminära resultat gällande detta område pekar på att de tematiska kriterierna, till vilka jämställdhet och tillgänglighet hör, har präglat genomförandet av programmet men inte i så hög utsträckning haft en strategisk roll i projekten. Programutvärderingens resultat motsäger inte nödvändigtvis resultaten gällande kunskapsutveckling som beskrivits i föregående stycke utan belyser snarare en annan aspekt. Temagruppen Likabehandling lyfter fram att en förklaring till den uteblivna strategiska rollen kan vara att jämställdhet- och tillgänglighetsarbetet bedrivs inom ramen för kortare utbildningsinsatser som inte är kopplade till det utvecklingsarbete som sker inom ramen för kärnverksamheten.

ESF-rådet arbetar löpande med att skapa bättre förutsättningar för effekter av jämställdhet- och tillgänglighetsarbetet i projekten. Två viktiga insatser med bäring på dessa områden som pågått under 2012 är:

- Det transnationella lärandenätverket för jämställdhetsintegrering (Gender Coop) har under året arbetat med att ta fram en standard för jämställdhetsintegrering som i ett lite längre perspektiv skulle kunna bidra till att jämställdhetsfrågor kan komma att inta en mer strategisk roll i projekten, inte bara i Sverige utan i hela EU. En mer detaljerad redovisning av detta arbete finns under avsnittet om transnationalitet.
- Som nämnts både i föregående och föreliggande årsrapport har processtöden för jämställdhetsintegrering respektive tillgänglighet under året arbetat med fördjupningsprojekt i syfte att stärka dessa dimensioner av projekten. Utvärderingarna av processtödens arbete pekar på goda effekter av initiativet och att de horisontella kriterierna i fördjupningsprojekten gjort ett större avtryck i dessa projekt än i projekt som enbart fått ett generellt stöd.¹⁷

Inom ramen för en lite vidare diskussion om effekter av jämställdhetsarbete är det även relevant att lyft fram att processtödet ESF Jämt under året har fått genomslag och lyfts fram i Europa vid ett flertal tillfällen som en modell för processtöd inom Socialfonden. I en studie av jämställdhetsarbetet i Europa¹⁸ lyftes ESF Jämt fram som ”good practice” och de har presenterat sin verksamhet för kommissionen och för det transnationella nätverket jämställdhetsintegrering.

Förutom ett brett arbete syftande till att stärka projektverksamhetens förutsättningar för att generera effekter inom dessa områden har Socialfondens Temagrupp Likabehandling under 2012 även låtit utföra en studie av hur effekter på jämställdhet kan utvärderas.¹⁹

¹⁶ Kontigo Ab (2010). Ökad jämställdhet och bättre tillgänglighet genom Socialfonden? Stockholm: Kontigo AB
Svenska ESF-rådet (2010). Promemoria om beviljandegraden i Socialfonden. Stockholm: Svenska ESF-rådet.

¹⁷ Utvärderingar ESF Jämt och Processtödet för tillgänglighet

¹⁸) <http://eige.europa.eu/content/publications-of-the-conference-advancing-gender-training-to-support-effective-gender-mainstreaming>

¹⁹ http://www.temalikabehandling.se/wp-content/uploads/2011/01/Rapport_Mata-effekter-av-arbetet-med-lika-rattigheter-och-mojligheter.pdf

Jämställdhet och tillgänglighetsfrågor berörs även i avsnitt 3 i vilket beskrivning och analyser utifrån könsuppdelad deltagarstatistik presenteras.

Beskrivning av partnerskap

Inför programperioden 2007-2013 är åtta regionala strukturfondspartnerskap (framöver partnerskap) bildade. Partnerskapen representerar viktiga aktörer för den regionala utvecklingen i strukturfondsregionerna (NUTS-2). Minst hälften av ledamöterna är politiker från kommuner och landsting. Partnerskapen har ledamöter från offentlig sektor, social ekonomi och arbetsmarknadens organisationer. Partnerskapen²⁰ ska prioritera mellan de ansökningar som godkänts av Svenska ESF-rådet efter prövning mot formaliakrav och nationella urvalskriterier. Efter partnerskapets prioritering fattar Svenska ESF-rådet beslut. Den programutvärdering som initierades under 2011 beaktar bland annat partnerskapens funktion. I den första delrapporten, effektivitetsutvärderingen, konstaterar utvärderaren att urvalsprocessen har förbättrats markant under programmets gång, särskilt vad gäller samspel och koordinering mellan ESF-rådet och partnerskapen.

ESF-rådets kund- och partnerskapsundersökning som genomfördes 2012 visade att 70 procent av partnerskapsledamöterna var nöjda med samarbetet med ESF-rådet. Samtidigt har andelen som anser sig ha haft möjligheter att påverka utlysningar minskat sedan förra undersökningen.

Svenska ESF-rådet har under 2012 på regeringens uppdrag genomfört en undersökning av myndighetens roll och samverkan med de regionala tillväxtaktörerna. Undersökning pekar på att partnerskapen för att kunna fungera som socialfondens kanal in i det regionala tillväxtarbetet behöver ett större reellt ägarskap över fondmedlen, en bredare förankring i den regionala myllan samt ett operationellt ansvar som är mer omfattande än att enbart prioritera projekt. I syfte att uppnå detta har ESF-rådet rekommenderat att regeringen låter strukturfondspartnerskapens mandatperiod löpa oavbrutet mellan programperioderna, vidgar representationen i strukturfondspartnerskapen till att även omfatta näringslivet och att strukturfondspartnerskapen deltar i arbetet med behovsanalyser, utlysningar, uppföljningar samt spridning av resultat.

Artikel 10-kriterier

Artikel 10 i Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) 1081/2006 berör genomförandet utifrån:

- a) Jämställdhetsintegrering.
- b) Verksamhet som syftar till att öka deltagandet i arbetslivet för personer med utländsk bakgrund samt stärka deras sociala integration.
- c) Verksamhet som syftar till att stärka integration i arbetslivet och därmed förbättra social integration för personer som tillhör grupper med minoritetsstatus.
- d) Verksamhet som syftar till att stärka integrationen i arbetslivet och social integration för personer med funktionsnedsättning samt personer som missgynnas pga. sin sociala status eller liknande.
- e) Innovativ verksamhet med redovisning av resultat och deras integrering.
- f) Transnationell och interregional verksamhet.

---

²⁰ Avsnitt 4.5.1 i det operativa programmet samt lagen om strukturfondspartnerskap (2007:459)

Punkt a) och delvis d) berörs ovan i avsnittet *Effekter på jämställdhet* och i resultatanalysen i avsnitt 3. Nedan redovisas de övriga punkterna:

Utrikes födda

Utöver det som beskrivs i avsnitt 3 kan vi tillägga att de flesta projekt inom programområde 2 vänder sig till utrikes födda kvinnor och män, då många projekt har blandade målgrupper. I programområde 2 är 35 procent av deltagarna födda utomlands och den procentsatsen ökar till 41 procent om man också inkluderar de som har två utrikesfödda föräldrar.

TIA har inom ramen för en pågående studie av socialfondens effekter kategoriserat projekten i programområde 2 utifrån vilken målgrupp de huvudsakligen arbetar med. Enligt denna kategorisering riktar sig 122 projekt till utrikes födda. 74 av de 111 projekt som kategoriserats som integrationsprojekt har uppgivit att de enbart arbetar med utrikesfödda eller nationella minoriteter, medan resterande har angivit dessa grupper som en av upp till tre målgrupper.²¹

Grupper med minoritetsstatus

Sedan 1999 har romer, judar, tornedalsfinnar, samer och sverigefinnar minoritetsstatus i Sverige.

Socialfondsprogrammet prioriterar främst utrikes födda och ungdomar och nämner inte specifikt personer med minoritetsstatus. NUTS 2-regionerna Övre Norrland och Mellersta Norrland har representanter från sametinget i sina strukturfondspartnerskap och deras regionala planer nämner riktade insatser till samer.

Personuppgiftslagen förbjuder dock att man registrerar medborgarna efter folkgrupp eller etnicitet och därför är det endast möjligt att utifrån projektens beskrivningar hitta projekt som på ett eller annat sätt riktar sig till de nationella minoriteterna, vilket i sig inte säkrar att man kan ha någon deltagare från den specifika minoriteten.

Enligt projektdatabasen fanns det under 2012 ett projekt som vände sig specifikt till samer (cirka 0,5 miljoner euro i ESF-stöd) och 6 projekt i programområde 2 och 4 projekt i programområde 1 som vände till specifikt till romer (cirka 9,4 miljoner kronor i euro i stöd).

Kommissionen har nyligen genomfört och publicerat en paneuropeisk utvärdering av Socialfondens arbete med social inkludering i vilken man bland annat uppmärksammar att Socialfonden i Sverige bidragit till att romer och samer fått stöd som de inte hade kunna få inom ramen för ordinarie stödstrukturer.²²

Personer med funktionsnedsättning

Socialfonden i Sverige arbetar med funktionsnedsättning både i form av riktade insatser för målgruppen och genom att integrera tillgänglighet inom ramen för samtliga projekt.

I ESF-rådets kartläggning, inom ramen för FunkA-utredningen, framkom att runt 130 projekt arbetar specifikt med målgruppen och av dessa var det 19 projekt som hade avslutats och utvärderats²³.

²¹ http://www.iffs.se/wp-content/uploads/2013/03/pajaktefterframgangsrik_webb.pdf

²² Kommissionens utvärdering av inklusionsarbetet.

²³ ESF-rådet, 2011. Möjligheter på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning.

Även Temagruppen Integration i Arbetslivet har inom ramen för en pågående effektstudie kategoriserat projekt i programområde 2. Enligt deras genomgång av projektbeskrivningar fanns det 103 projekt som huvudsakligen arbetade med funktionsnedsättning (54 projekt) eller rehabilitering (49 projekt). Av de 54 funktionsnedsättningsprojekten uppgav 27 att de arbetar med individer med alla former av funktionsnedsättning, medan 17 angav att de främst arbetar med individer med en utvecklingsstörning eller annan form av psykisk funktionsnedsättning. Tre projekt uppgav att de är inriktade på individer med en fysisk funktionsnedsättning, medan sex uppgav att de arbetar med individer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, såsom Aspergers syndrom eller övriga autismspektrumdiagnoser.

Som nämnts ovan har socialfonden i Sverige ett processtöd som syftar till att stärka tillgänglighetsarbetet i projekten. Processtödet har bidragit till att frågan kommit upp på dagordningen på många arbetsplatser, att projekt har blivit tillgängligare och att socialfonden kommit att bli en sammanhållande struktur för tillgänglighetsfrågor. En styrka hos processtödet är att det drivs gemensamt av Handisam och HSO. Samarbetet de två organisationerna emellan har gett upphov till synergieffekter eftersom de har olika perspektiv och har sin förankring på olika nivåer. Handisam, som är en myndighet för myndigheter, har tillgång till strukturnivån vilket HSO, som är lokalt förankrat och arbetar mer på individnivån, kan dra nytta av och vice versa.

I nätverket Öppet arbetsliv som drivs av Handisam medverkar bland flera Arbetsmiljöverket vilket har möjliggjort att funktionshindersperspektivet integrerats i arbetsmiljöarbetet på policynivå.

Personer som missgynnas på grund av sin sociala status

Under 2010 ansvarade ESF-rådet för genomförandet av det *Europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning*. Med utgångspunkt från temaåret har Europeiska Socialfonden i Sverige finansierat ett antal projekt som varit verksamma under 2012, häribland *Mötesplats 2020* och *Crossroads*.

Mötesplats 2020, som bygger på aktiv medverkan från dem som berörs av fattigdom och social utestängning, har skapat mötesplatser på 11 olika orter i Sverige för de aktuella målgrupperna, bland annat hemlösa, missbrukare och invandrare med svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. Mötesplatsernas verksamhet varierar med avseende på lokal problematik och målgrupp men har som gemensamt syfte att minska fattigdom och utestängning genom att utveckla modeller för att ge målgrupperna ökad egenmakt och bidra till ett närmande till arbetsmarknaden. Dessa mötesplatser är i sig ett anmärkningsvärt resultat, dels för att någon liknande struktur inte tidigare funnits för dessa målgrupper, dels för att ett så stort antal deltagare, cirka 1200, deltar/kommer att delta i verksamheten. Inom ramen för projektet har man även lyckats mobilisera samverkanspartners som har ideologiskt skild hemhörighet och inte tidigare haft någon tradition av samarbete. Projektet drivs av ABF och Sensus, båda folkbildningsrörelser men med skilda ideologiska rötter, samt European Anti-Poverty Network (EAPN).

Crossroads är ett samarbetsprojekt mellan bl.a. Stockholm Stadsmission, Stockholms stad och Arbetsförmedlingen som gör en pionjärinsats genom att de erbjuder socialt stöd och härbärge till hemlösa EU-medborgare. Antalet hemlösa EU-medborgare har ökat dramatiskt de senaste åren i Sverige och har inte tidigare kunna få det stöd som möjliggjorts genom *Crossroads* verksamhet. *Crossroads* har även fått mycket medial uppmärksamhet och kan därmed också sägas ha bidragit till att föra upp problematiken på dagordningen.

Networking Europe är ytterligare en avknoppning av temaåret 2010. I *Networking Europe*'s regi byggs bl.a. fyra strategiska nätverk för kompetensutveckling inom transnationellt samarbete, varav ett är inriktat mot transnationellt samarbete för fattigdomsbekämpning.

Innovativ verksamhet

Innovativ verksamhet är ett av Socialfondens fyra programkriterier²⁴. De övriga tre är: strategisk påverkan, lärande miljöer och samverkan. Vid ansökningsomgångar ska ett eller flera av genomförandekriterierna väljas och uppfyllas av projekten.

Under 2012 har man inom ramen för social innovation arbetat med bland annat "social franchising". Social franchising är en metod för att överföra kunskap från ett etablerat socialt företag till ett annat som vill uppnå samma sociala och ekonomiska mål. Som ett exempel på implementering av konceptet inom ramen för Socialfonden i Sverige kan projektet Explosion i Sydsverige lyftas fram.

Transnationellt arbete

Transnationellt arbete är en möjlighet i programområde 1 och 2. Det har varit ett kriterium i ett tiotal ansökningsomgångar, varav flertalet har varit nationella.

Sedan juni 2010 har ESF-rådet en strategi för det transnationella samarbetet, vilket har beskrivits i tidigare årsrapporter. I många stycken har strategin genomförts med stor framgång. Andelen projekt som angett transnationellt samarbete som en del av sin verksamhet har ökat från 22 procent 2010 när strategin antogs till 36 procent 2012. Tre fora för partnersökning har genomförts i samarbete med den polska genomförandeorganisationen med deltagande av sammanlagt drygt sjuttio svenska projekt; de svenska processtöden har spelat en avgörande roll som facilitatörer och för uppföljning av etablerade kontakter mellan projekten.²⁵

En revidering av strategin skedde sommaren 2012 där bland annat en kvalitetshöjning av det transnationella samarbetet aviserades. De regionala kontaktpersonerna inom Svenska ESF-rådet har liksom tidigare ingått i ett nätverk för erfarenhets- och informationsutbyte och därmed spelat en avgörande roll för att stödja och utveckla det transnationella samarbetet på regional nivå. Processtöden inom Socialfonden har genom seminarier och individuell rådgivning gett stöd till projekten. De tre projekten för kompetensutveckling i Stockholmsregionen (Inclusive Europe, Networking Europe och Transnet) har bidragit till att mobilisera och förbereda projekten i regionen för ett framtida transnationellt samarbete inom olika EU-program. I synnerhet Inclusive Europe har mött ett synnerligen positivt mottagande från medlemsstaterna i Östersjöregionen och även uppmärksammats på EU-nivå.

Svenska ESF-rådet har till Arbetsmarknadsdepartementet inför den nya programperioden framfört förslag att det transnationella samarbetet, där myndigheten betonar en satsning på kvalitet/innehåll framför kvantitet och en fortsatt prioritering av samarbetet inom Östersjöregionen; härigenom kan bland annat ett tydligare mervärde åstadkommas.²⁶

²⁴ Se avsnitt 2.5 i det operativa programmet.

²⁵ Forumet är en aktivitet i syfte att ge projektaktörer möjlighet att träffas under strukturerade former inom aktuella teman/prioriteringar och etablera partnerskap och avtal.

²⁶ Svenska ESF-rådets strategi för transnationellt samarbete med särskilt fokus på Östersjöregionen, 2012-06-30.

Projektet *Baltic Sea Network – ESF*, finansierat av Svenska Institutet och med ESF-rådet som projektägare, har genom en rad aktiviteter stött samarbetet i Östersjöregionen inom ESF i Sverige och i övriga medlemsstater. Fokus har varit att stärka den sociala dimensionen i Östersjöstrategin. Nätverket har även initierat och skrivit fram en projektansökan²⁷ till Svenska Institutet inom prioritetsområde Utbildning och unga i EU Östersjöstrategi (EUSBSR) med undertema Motverka tidiga skolavgångar. Projektet påbörjades i september 2012 under ledning av Sveriges Kommuner och Landsting och är nu kopplat till ett flertal av de svenska ESF-projekten inom detta undertema.

Ett fördjupat samarbete med för Svenska ESF-rådet relevanta prioritetssamordnare inom EUSBSR har inletts under 2012; bland annat har det ovan nämnda projektet inom Utbildning och unga redan antagits som ett potentiellt så kallat flaggskeppsprojekt av prioritetssamordnaren, Hamburgs utbildningsministerium. Ett samarbete har också skett med INTERACT, bland annat vid genomförandet av två seminarier i Åbo respektive Riga.

Inom ramen för det av regeringen givna myndighetsuppdraget att förstärka EU:s Östersjöstrategi har Svenska ESF-rådet, förutom de ovan redovisade aktiviteterna, sammanfört de tre i regeringsuppdraget berörda myndigheterna (Internationella programkontoret, Ungdomsstyrelsen, Tillväxtverket) samt Sveriges Kommuner och Landsting, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan till ett nätverk i syfte att utbyta erfarenheter och information och, inte minst, se hur en bättre komplementaritet mellan olika EU-program kan åstadkommas.

Svenska ESF-rådet har representerat Sverige i ESF-kommitténs Ad hoc-grupp för transnationalitet och social innovation och bland annat bidragit till utformandet av kommissionens förslag till ny ESF-förordning på området. Underlaget till förordningsförslaget²⁸ har utarbetats på kommissionens uppdrag i Lärandenätverket för transnationalitet där Sverige aktivt medverkat sedan 2010. Sverige/ESF-rådet har varit representerat i nio transnationella lärandenätverk under 2012. Som exempel på intressanta resultat från lärandenätverkens arbete kan nämnas IMPART som genomfört en så kallad peer review/kollegiegranskning av ESF-projektet Etablering Stockholm, där granskningen bland annat medförde en revidering av projektets spridning/påverkansstrategi, Social Economy, där Sverige bidragit med en rapport om Social franchising och Gender mainstreaming som utvecklat en europeisk minimistandard för jämställdhetsintegrering vid genomförandet av de olika momenten i ESF-cykeln, uppmärksammas på EU-nivå.²⁹

I den nya ansökningsomgången för europeiska lärandenätverk (2013-2014) har Svenska ESF-rådet aviserat (fortsatt) medverkan i följande nätverk: Active Inclusion, Gender Mainstreaming, Youth Mobility, Transnational cooperation, Social economy, Result Based Management och Roma.

Lärandenätverket för jämställdhetsintegrering (Gender Coop)³⁰

Svenska ESF-rådet har varit huvudman för den initiala fasen av det europeiska nätverket European Community of Practice on Gender Mainstreaming med projektperiod 2010-03-15 till och med 2013-01-31. Tillväxtverket har deltagit i nätverket i såväl arbetsgrupper som styrgrupp. Även Diskrimineringsombudsmannen och Länsstyrelserna i Stockholm och Örebro har deltagit genom processtödet ESF Jämt. I nätverket finns 14

²⁷ Projektansökan, SKL Learning for life and work in school in the Baltic Sea Region.

²⁸ Summary of drafts proposals of the Working Group on Transnational Cooperation (TNC) post 2013.

²⁹ En förlöpande rapportering av lärandenätverkens arbete återfinns på <http://www.transnationality.eu/>

³⁰ Lärandenätverket Gender Mainstreaming (Dnr 2009-00641).

medlemsländer representerade genom sina förvaltningsmyndigheter och dessutom deltar åtta intresseorganisationer. Målet för nätverket har varit att utveckla en europeisk standard för arbetet med jämställdhetsintegrering inom strukturfonderna, främst socialfonden. Både Svenska ESF-rådet och Tillväxtverket har under 2012 deltagit i de fyra styr- och arbetsgruppsmöten som har hållits inom nätverket samt de tre konferenser som nätverket anordnat i Helsingfors i januari 2012 (Gender and evaluation), Bryssel i juni 2012 (Gendering flagships) samt i Berlin i september 2012 (Gender budgeting).³¹

Lärandenätverket har nyligen presenterat en slutrapport för genomförande av den första fasen av nätverket. I slutrapporten lyfts följande resultat av nätverkets arbete fram:

- En standard för implementering av jämställdhetsintegrering i ESF.
- Tränings- och kapacitetsuppbygningsprogram kopplat till standarden.
- En europeisk samverkansplattform för både lärande och samarbete kring jämställdhetsintegrering har etablerats som en följd av alla de nätverksaktiviteter som genomdrivits. Detta har lett till ökat samarbete inom dessa frågor. Även den web-plattform som utvecklats har bidragit till detta.
- Inom ramen för förberedelsefasen av nätverket genomfördes en baslinjemätning av hur långt arbetet med jämställdhetsintegrering kommit i EU.

Slutrapporten kommer även att kompletteras med resultaten av den oberoende utvärderingen av nätverket. Dessa kommer att presenteras i nästkommande årsrapport.

I september 2012 lämnade Svenska ESF-rådet in en ansökan till EU-kommissionen om att leda fortsättnings- och implementeringsfasen av nätverket och har sedermera blivit tilldelad uppdraget. Nätverkets förnyade uppdrag är framförallt att understödja implementeringen av jämställdhetsstandarderna samt att driva tre arbetsgrupper med fokus på att integrera jämställdhetsintegreringsperspektivet i EU-2020-strategins flaggskeppsinitiativ: New skills and jobs, Poverty and Youth. Nätverkets sammansättning av medlemmar kommer att se ut som i den initiala fasen. Inom ramen för det fortsatta arbetet med lärandenätverket kommer jämställdhetsstandarderna att testas i Sverige, Finland och Tjeckoslovakien.

2.2 Uppgifter om överensstämmelse med gemenskapslagstiftning

Under 2012 har inte några ställningstaganden i form av riktlinjer eller föreskrifter gjorts i strid med gemenskapslagstiftningen.

2.3 Betydande problem och vidtagna åtgärder för att lösa dem

2.3.1 Bemyndiganderamen

Myndighetens uppdrag och mål är att återsöka alla medel som reserverats för Sverige. Vid årets slut hade 110 procent av projektmedlen inbetalats, fördelat på 102 procent för programområde 1 och 113 procent för programområde 2. Eftersom projekten i regel inte använder hela det stöd de beviljats måste ESF-rådet besluta mer stöd än den totala ramen för att kunna rekvirera hela stödet från Socialfonden.

---

³¹ Program till nätverkets tre konferenser, 26 januari 2012 (Gender and evaluation), 20 juni 2012 (Gendering flagships) och 27 september 2012 (Gender budgeting).

Arbetet med att anpassa våra åtaganden till projekt till bemyndiganderamen har präglat hela år 2012. För att kunna använda samtliga ESF-medel måste det tilldelade bemyndigandet användas så mycket som möjligt. I mars, när samtliga beslut om stöd till nya projekt för år 2012 var fattade, var ESF-rådets utestående åtagande till projekt 1 538 mnkr över det tilldelade bemyndigandet. Takten i utbetalningarna till projekt låg under de nivåer som krävdes för att klara bemyndigandet. I maj beslutade därför generaldirektören om ett utbetalningsbeting som var satt så att bemyndigandet skulle klaras. Det resulterade i en kraftsamling som ledde till att de månatliga utbetalningsnivåerna höjdes betydligt vilket också ledde till att bemyndigandet klarades.

2.3.2 Artikel 62-åtgärder

Under 2012 har revisioner genomförts enbart av nationella revisionsorgan. Europeiska kommissionen har under året rapporterat sina iakttagelser från föregående års revision.

Under 2012 redovisades resultatet av den revision som Europeiska kommissionen genomförde hösten 2011. Revisorerna granskade då utformningen, ändamålsenligheten och effektiviteten i myndighetens förvaltnings- och kontrollsystem. Ett urval av projekt togs ut för granskning. Med undantag av några mindre brister ansåg revisorerna att systemen fungerar effektivt och uppfyller kraven i tillämpliga förordningar.³²

Riksrevisionen har under året granskat om staten har utnyttjat de möjligheter som finns för att förenkla strukturfondsprojektens administration. Svenska ESF-rådet har varit föremål för denna granskning som redovisats i en rapport där slutsatser och rekommendationer beskrivs. Implementering av relevanta förenklingsåtgärder och utveckling av det elektroniska stödet för redovisning, är rekommendationer som riktats till Svenska ESF-rådet.³³ Svenska ESF-rådet har redan innan Riksrevisionens rekommendation inlett ett arbete med förenklningar.³⁴ Efter rekommendationen har myndigheten även startat ett projekt för utveckling av det elektroniska stödet för redovisning.³⁵

Riksrevisionen har under året granskat myndighetens hantering av stöd i tre regioner, Västsverige, Östra Mellansverige och Småland och öarna. Sammanlagt 75 projekt har granskats och de iakttagelser som gjorts har varit av mindre karaktär och inte föranlett någon skriftlig rapportering.

Riksrevisionen har även granskat arbetssätt och rutiner för utbetalningar, löner och framtagning av utgiftsdeklaration för Socialfonden. Iakttagelserna som har gjorts har varit av mindre karaktär. Arbetet fortsätter med effektivisering och reducering av manuella rutiner.

Revisionsmyndigheten (ESV) har genomfört systemrevision i två regioner, Östra Mellansverige³⁶ och Sydsverige.³⁷ Slutsatsen efter dessa granskningar är att förvaltnings- och kontrollsystemet fungerar men att

³² Slutrapport om systemrevision av 2007SE052PO001, nationellt strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning (ESF) (Dnr 2012-00391).

³³ "Mer att förenkla! Administration i strukturfondsprojekt" RIR 2012:22.

³⁴ Uppdrag för utveckling av förenklingsmetoder och projektplan (Gd-beslutsnr 2012-117).

³⁵ Projektdirektiv IT (Gd-beslutsnr 2012-101).

³⁶ Revisionsrapport avseende systemrevision av Svenska ESF-rådets Östra Mellansveriges förvaltnings- och kontrollsystem, 2012-08-20 (Dnr 2012-00187).

³⁷ Revisionsrapport avseende systemgranskning av ESF-rådets Sydsveriges arbete med genomförandet av det nationella strukturfondsprogrammet för regional konkurrenskraft och sysselsättning, 2012-04-02 (Dnr 2012-00090).

förbättringar behövs inom några områden. Bland annat rekommenderar ESV ett tydligare ställningstagande vid bedömning av projektens förenlighet med statsstödsreglerna. Vidare att dokumentation och beslutsmotiveringar utvecklas samt att obligatoriska handlingar skrivs ut och läggs till akten. Uppföljning av tidigare granskningar har gjorts avseende attesterande myndighetens uppdrag.³⁸ Myndigheten rekommenderas vidareutveckla sina rutiner och kvalitetssäkra inkommet underlag inför upprättande av utgiftsdeklarationer. Vidare stämma av mellan olika källor gällande till exempel återkrav, i syfte att åstadkomma ett fullständigt och tillförlitligt underlag att grunda rapporteringen på.

Ekonomistyrningsverket har under året genomfört revision av ett större antal projekt än föregående år. Granskningen har omfattat samtliga tre programområden fördelat på 78 projekt och en månads TA-medel. Granskade utgifter uppgick till totalt cirka 134 miljoner kronor. Resultatet av genomförda granskningar visar avvikelser i 26 av projekten. Revisionsmyndighetens analys av dessa avvikelser påvisar inte några systemfel i förvaltnings- och kontrollsystemet. I den granskade delen av den aktuella utgiftsdeklarationen uppgick felprocenten till 1,08. Projicerat till hela populationen beräknades felaktigt utbetalt stöd uppgå till 1,47 procent, betydligt under den fastställda toleransnivån 2 procent. Ett enskilt projekts felaktiga hantering av medfinansieringen fick stort genomslag och svarade för 54 procent av det projicerade felbeloppet.^{39 40}

2.3.3 Artikel 10-åtgärder

Problem och eventuella åtgärder utifrån artikel 10 i Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) 1081/2006 har inte heller varit aktuella under 2012.

2.4 Förändringar i genomförandet av det operativa programmet

Inga förändringar har varit aktuella. Bredden i programmet har säkrat en fokusering på omställningen under ekonomikrisen 2008 samt ungdomsarbetslösheten.

2.5 Betydande förändringar enligt artikel 57

Med hänvisning till tidigare avsnitt, har under 2012 inte skett något förfarande i enlighet med artikel 57 i Rådets förordning (EG) 1083/2006 om insatsernas varaktighet. Inga betydande förändringar kan därmed rapporteras.

2.6 Komplementaritet med andra EU-program

2.6.1 Socialfondens avgränsning i förhållande till ERUF och EFF

I de olika programmen kopplade till regionalfonden (ERUF), Socialfonden (ESF) och fiskerifonden (EFF) finns förhållandevis detaljerade beskrivningar av avgränsningarna mellan de olika fonderna och landsbygdsutvecklingsfonden (EJFLU). I programmen anges dock att det är de nationella, regionala och lokala myndigheternas ansvar att ytterligare utveckla specifika detaljerade rutiner för att uppmuntra synergier och förhindra överlappningar av insatser mellan fonderna.

³⁸ Systemrevision uppföljning av tidigare granskningar 60-2/2011 och 60-335/2011 avseende Svenska ESF-rådet, attesterande myndighets uppdrag (ESF), 2012-10-22 (Dnr ATTM 2012-0130).

³⁹ Revisionsrapport avseende projektgranskning för utgiftsdeklaration 1.7 på myndigheten Svenska ESF-rådet, 2012-12-20 (Dnr 2012-00055).

⁴⁰ Årlig kontrollrapport med yttrande 2012 (Dnr 2012-00347).

Eftersom programmen som ovan nämnts förutsätter en samordning mellan de olika programmen och myndigheterna, har en arbetsgrupp, kallad fondsamordningsgruppen, med deltagare från alla fyra programfonder bildats på Jordbruksverkets initiativ.

Samtliga myndigheters bedömning är att detta dessutom effektiviserar förvaltningen av programmen. Det första mötet hölls i Jordbruksverkets regi den 13 september 2007. Mötesfrekvensen har legat på två till fyra möten per år. Under 2011 hölls ett möte och en avstämning per e-post. Fondsamordningsgruppen hade sitt sista för programperioden 2007-2013 i oktober 2012. Under året hade två ytterligare ägt rum i februari och juni. På mötena diskuterades främst statsstöd, medfinansiering och samverkan inför nästa programperiod. När arbetet med partnerskapsöverenskommelsen påbörjades under hösten 2012 tillsattes från departementets sida en ny samordningsgrupp med arbetsgrupper. Det medförde att fondsamordningsgruppen för perioden 2007-2013 upplöstes i början av våren 2013.

Ett fondövergripande samarbete bedrivs även på regional nivå. I många regioner är handläggning av ärenden inom strukturfonderna placerad i anslutning till handläggningen av ärenden inom landsbygdsprogrammet och för dessa regioner har man oftast inlett en regelbunden samverkan i ärendehantering.

2.6.2 Samverkan med andra fonder

Integrationsfonden

Svenska ESF-rådet är sedan 2008 även förvaltande och attesterande myndighet för Integrationsfonden. Här har erfarenheter från Socialfondens etablering tagits till vara i den mån regelverket för Integrationsfonden tillåter. Samverkan med Integrationsfonden sker också bland annat genom gemensamt deltagande i utvecklingsgrupper, t ex kring transnationalitet. Inom ramen för solidfonderna sker en regelbunden samverkan med Migrationsverket (Flyktingfonden och Återvändandefonden) och Riskpolisstyrelsen (Gränsfonden). Möten gäller fondgemensamma frågor; erfarenhetsutbyte och samordning av rutiner, tolkning av programskrivning och regelverk.

Regionalfonden

De förvaltande och attesterande myndigheterna Svenska ESF-rådet och Tillväxtverket har etablerat ett samarbete inom flertalet områden vad avser arbetet med strukturfondsprogrammen. Samverkan sker inom juridik, gransknings- och utbetalningsprocess, samt utvärdering och lärande inför kommande programperiod. Regeringen har i regleringsbrevet för myndigheterna gett ett gemensamt uppdrag att per den 26 oktober redovisa uppnådda resultat till följd av samarbetet.⁴¹

Under budgetåret 2012 har ett samarbete gällande förenklingar inletts. Samarbete sker sedan tidigare inom områden som till exempel Östersjöstrategin, jämställdhet, juridik, lärande utvärdering och programavslut. Svenska ESF-rådet ingår även tillsammans med Tillväxtverket och Jordbruksverket i en fondsamordningsgrupp.⁴²

⁴¹ Regeringsbeslut 22 december 2011 (Dnr 2011-00484).

⁴² Rapport "Samverkan mellan Tillväxtverket och Svenska ESF-rådet avseende strukturfondsprogrammen för regional konkurrenskraft och sysselsättning" (Dnr 2012-00227).

Social- och Regionalfonden har möjlighet att till en viss nivå finansiera insatser från respektive fond. Enligt tabell 3 (se ovan) uppgår regionalfondsinsatserna i Socialfonden till cirka 2 miljoner euro. Då mellan 10-15 procent av Socialfondens programområde 1 och 2 kan avsättas för regionalfondsinsatser kan insatserna framstå som få eller låga. ESF-rådet och Tillväxtverket har verkat för att möjliggöra insatserna i samtliga ansökningsomgångar.

Se även kapitlet Lärande och återföring för en beskrivning av samverkan med Regionalfonden inom detta område.

Se även kapitel 2.6.1 för beskrivning av fondsamordningsgrupp.

Globaliseringsfonden

Svenska ESF-rådet ansvarade under perioden 2008-2009 för förvaltning och kontroll av det projekt som beviljats medel ur den Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter.

Under 2012 har en utvärdering⁴³ av projektet slutförts och den redovisades i juni vid en konferens i Göteborg. Styrgruppen för utvärderingen har letts av Svenska ESF-rådet och haft tre möten under året. I stora drag visade utvärderingen att projektdeltagarnas sysselsättningsutfall inte gynnats av insatsen i jämförelse med en kontrollgrupp som inte deltagit. Som förklaring till detta nämns bland annat att krisen i bilindustrin gick över snabbare än förväntat varpå det varit möjligt för uppsagda som inte deltagit i projekt att relativt snabbt hitta nya jobb medan projektdeltagarna genomgått relativt långa utbildningar som därigenom skapat en inlåsningseffekt.

Temaåret 2012, aktivt åldrande och solidaritet mellan generationerna

Svenska ESF-rådet har under året haft regeringsuppdraget att samordna och följa upp Sveriges genomförande av temaåret 2012.⁴⁴ Uppdraget kom i februari 2012 men förarbetet påbörjades genom att temagrupperna (se ovan och avsnitt 3 nedan) fick i uppdrag att särskilt beakta året. Arbetet har utförts i enlighet med regeringens insatser för äldrefrågorna under innevarande och kommande år gällande:

- Värdighet, självbestämmande och inflytande
- Deltagande i arbetslivet
- Deltagande i samhällslivet
- Hälsofrämjande aktiviteter
- Självständigt boende och boendemiljöer

Svenska ESF-rådets arbete har dock huvudsakligen utgått från en prioriterad grupp av svenskfödda äldre och yngre i samverkan. Det som saknas är ett vidare perspektiv där frågor kring integration, funktionsnedsättning och marginaliserade grupper ingår i aspekter av aktivt åldrande och solidaritet mellan generationer. Dessa grupper har endast flyktigt synliggjorts. Anledningen till detta har varit behovet av att avgränsa arbetet inom tydliga ramar för ett möjligt genomförande av uppdraget under begränsad projekttid.

⁴³ Utvärdering av det arbetsmarknadspolitiska projektet "Volvo Cars och dess underleverantörer", Sweco Eurofutures AB.

⁴⁴ Regeringsbeslut 16 februari 2012 (Dnr 2012-00049).

Inom dessa insatser har Svenska ESF-rådet sett som särskild uppgift att också lyfta fram samverkan och solidaritet mellan generationer. Uppdraget har inneburit ett bredare samarbete med ett flertal organisationer och aktörer, i synnerhet Folkhälsoinstitutet (FHI), Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) och Socialfondens temagrupp Tema Likabehandling. Uppföljning av temaåret och rapportering till Regeringskansliet kommer att ske 2013.

Uppdragets syfte har varit att i möjligaste mån synliggöra de insatser och projekt som kunnat kopplas till temaåret under 2012 och kommunicera temaåret med opinionsbildare och aktörer på lokal, regional och nationell nivå. Svenska ESF-rådet har genomfört ett fåtal egna aktiviteter under året:

- Ett seminarium under Almedalsveckan, den 4 juli, som gick under rubriken: *Ett samhälle för alla åldrar? Samtal om samverkan mellan generationer och åldrande utifrån ett samhälls- och hälsoperspektiv, mångfalds- och kulturperspektiv.*
- Göteborgs bokmässan, 27-30 september. Fem olika samtal med författare som behandlade åldrande ur olika aspekter speglade i litteraturen, åldersförskjutningen, äldre kvinnors dolda sociala kapital, ålder ur ett genderperspektiv, möten mellan generationer och tankar om det åldersbefriade samhället.
- Sveriges slutkonferens för temaåret 2012, ett idéforum i Europahuset i Stockholm den 29 november. Konferensen samlade drygt 100 deltagare som representerade politiker från olika nivåer, beslutsfattare och verksamma inom området, som lyssnade till 25 föredragande. Konferensen syftade till att spegla aktivt åldrande och solidaritet mellan generationer på olika nivåer och inom olika sektorer i samhället. Med hjälp av deltagarnas bidrag, ville vi särskilt definiera och belysa de frågor som särskilt bör iakttas i det fortsatta arbetet på lokal, regional och nationell nivå efter årets slut och som kan vara av särskilt strategiskt betydelse för Socialfonden och Integrationsfonden under nästa programperiod.

Temaåret i Sverige, fick stor draghjälp både av regeringens satsningar inom äldrepolitiken, som exempelvis pensionsåldersutredningen, men också av sviterna från den finansiella krisen i Europa som framtvängde en översyn av rådande pensionssystem inom EU i stort. Detta tillsammans med statsminister Reinfeldts uttalande om att skapa förutsättningar för arbete fram till 75 års ålder sammanföll med temaåret. Det breddade vägen för debatt från gräsrots- till beslutsfattarnivå inom relevanta områden, via bloggar och medier av skilda slag.

Inför programperioden 2014-2020 vill Svenska ESF-rådet, med utgångspunkt i erfarenheterna från temaåret, betona att motsättningar mellan generationer bör motverkas och att värderingar om ålder och åldrande bör förändras och nyanseras. Plats för ett naturligt åldrande bör beredas genom att man ser till att ta tillvara på alla tillgängliga kompetenser i samhället, oavsett kön, etnicitet, funktionsnedsättning eller marginalisering av annat slag, för att främja både humanistiska och samhällsekonomiska värden.

Samverkan med Handisam

Svenska ESF-rådet, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Sveriges kommuner och landsting, Arbetsmiljöverket och Skolverket ingår i *Nätverket för ett öppet arbetsliv oavsett funktionsförmåga*. Det är Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam) som är initiativtagare och sammankallande. Möten sker fyra gånger per år och syftet är att samla och dela kreativa lösningar kring temat.

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan

Under 2012 har Svenska ESF-rådet, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan träffats kring frågor om till exempel medfinansiering, ekonomisk redovisning, ansökningsomgångar och samverkansformer. Samtliga program berörs,

men huvudsakligen ligger fokus på Socialfonden. Samverkansmötena påbörjades först med Arbetsförmedlingen hösten 2009. Försäkringskassan anslöt hösten 2010.

2.7 Övervakning

2.7.1 Socialfondens övervakningskommitté

Övervakningskommittén hade under 2012 fyra möten som alla innehöll ett workshoppass enligt beslutet om nya arbetsformer i kommittén. På junimötet godkändes årsrapporten för 2011. Enligt en enkät om arbetsformerna som gjordes under februari 2012 tyckte en majoritet av de ledamöter som besvarat enkäten att engagemanget hade ökat. Kommittén behöver arbeta mer med öppenheten.

Arbetsutskottet hade ett tiotal möten. Tre av utskottsmötena har ägnats åt uppföljning och utvärdering. Två av mötena har hållits tillsammans med Regionalfondens referensgrupp för uppföljning och utvärdering.

Kommittén och Resultatöverföring, utvärdering och framtidsarbete

Kommittén har under året engagerat sig i resultat från olika socialfondssatsningar. Arbetsförmedlingens och ESF-rådets uppdrag kring sociala ekonomins roll i sysselsättningsfasen rapporterades på marsmötet. Temagruppen Arbetsplatslärande och omställning presenterade sina resultat på oktobermötet. Utvärderarna Ramböll Management AB diskuterade sina preliminära iakttagelser på novembermötet. Iakttagelserna har beskrivits ovan i den här rapporten och återges i nästa avsnitt. Kommittén fattade beslut om att de preliminära iakttagelserna ska tas om hand i arbetet med ESF-programmet 2014-2020.

Diskussionen i kommittén tog fasta på hur viktigt det är med en program- och projektlogik. Om fokus ska vara både individ- och strukturförändringar, bör man även beakta teorier och modeller om organisationsförändringar.

Det regionala underifrånperspektivet lär sannolikt fortsätta att vara den svenska Socialfondens profil. Här kan man behöva se över hur strukturfondsregionerna har konstruerats men också hur partnerskapen har fungerat.

Projektidéerna skulle behöva både ligga nära den ordinarie verksamheten och vara tillräckligt fria att prövas. Man borde kunna ta fasta på hur mycket modellutveckling det egentligen behövs och hur komplicerad en metod eller modell bör vara. Samtidigt visar resultat att det är blandningen av metoder som avgör, inte en enda metod. Här nämndes även hur projekt som skapats på grund av en fråga, kan förändras med sin omvärld och bli ännu bättre även om det initiala innovativa "kornet" inte längre är så innovativt.

Den framtida partnerskapsöverenskommelsen och det samordnade arbetet kring de fyra fonderna spelar en viktig roll. Ambitionerna och helhetsbilden av hur fonderna kan förstärka Sveriges politik bör tydliggöras redan här. En idé som lyftes i diskussionen var att bygga upp processtöd, gemensamma för fler fonder/program, i syftet att nå bättre synergier inom strukturfondernas ramar.

De flesta inom kommittén ville, i diskussionen, ha ett program som både tar med strukturen och individen samt att det bygger på en regional förankring med tydlig nationell styrsignal. Även kring de tematiska kriterierna

behöver man hitta en balans. Man kan dela upp kriterierna i sådana är nödvändiga för början av verksamhet och i sådana som man kan växa med under projektperioden.⁴⁵

2.7.2 Uppföljning, utvärdering, lärande och återföring

Arbetet med uppföljning och utvärdering rymmer flera områden:

- Effektutvärderingen.
- Lärande och återföring.
- Indikatorrapportering.

Effektutvärderingen

Ramböll genomför resultat- och effektutvärderingen av det svenska Socialfondsprogrammet (2007-2013). Utvärderingen syftar till att undersöka vilka mervärden som programmet bidragit med på individ-, organisations- och strukturnivå. Utvärderingen ska generera kunskap under hela uppdragets gång. I viss utsträckning förväntas kunskapen bidra till programgenomförandet, medan andra delar är av större relevans för kommande programperiod.

Under hösten 2012 har Ramböll, inom ramen för ovan nämnda resultat- och effektutvärdering, genomfört en effektivitetsanalys. Effektivitetsanalysens syfte har varit att undersöka programgenomförandet och att göra en preliminär bedömning av Socialfondens resultat utifrån effektivitet. Effektivitetsanalysen, som slutredovisats i december utgår från en bred datainsamling, bestående av intervjuer, fallstudier, enkäter och dokumentstudier.⁴⁶ De preliminära resultat som presenterades muntligen vid övervakningskommitténs sammanträde den 22 november visar:

- Den finansiella implementeringen (återsökningstakten från kommissionen) ligger i linje med EU-snittet
- Socialfonden kommer att nå fler deltagare än planerat
- En majoritet av de beviljade projekten är nöjda med Svenska ESF-rådet
- Genomförandeorganisationen har varit lyhörd och flexibel

Utvärderingen visar fram till december 2012 att Socialfonden fungerar väl på individnivå, men sämre resultat på struktur- och organisationsnivå. Utvärderingen konstaterar också att Socialfonden bygger på antagandet om rationellt beslutsfattande. Men goda projekt leder inte automatiskt till bestående resultat, vilket utvärderingen vill förklara med både teori och genomförandefaktorer. Mot bakgrund av denna problematik lyfter utvärderarna fram fyra möjliga strategier för att skapa bättre programmatiska förutsättningar för resultat på strukturnivå:

- Aktörer inom ordinarie verksamhet skulle kunna få ett större inflytande över de medel som används. Denna strategi baseras på antagandet om att strukturer enklast påverkas av systemviktiga aktörer och att dessa således bör ha en nyckelroll.
- Utgå från nuvarande programmodell men öka de nationella inslagen. Detta skulle bland annat möjliggöra riktade satsningar mot behovsområden.
- Göra åtskillnad mellan mål i olika delar av programmet, dvs. ett programområde skulle kunna vara individorienterat och ett programområde strukturorienterat. Därmed skulle inte varje enskilt projekt ansvara för såväl individ som implementerings- och struktureresultat.

⁴⁵ Se protokoll från ÖK 2012-11-22

⁴⁶ Utvärdering av Europeiska socialfonden i Sverige, Ramböll december 2012.

- Skapa förutsättningar för att satsningar på individnivå kan ge avtryck på strukturnivå genom att socialfonden får ett uttalat ansvar för de som står längst ifrån arbetsmarknaden och därmed skulle kunna bidra till en ökad effektivitet i Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet.

Övervakningskommitténs arbetsutskott fungerar som styrgrupp och följer utvärderarnas arbete kontinuerligt. Svenska ESF-rådet som uppdragsgivare och arbetsutskottet kommer att involveras i metoddiskussioner och avgränsningar, samt ta emot och ge synpunkter på de utvärderingsresultat och tendenser som utvärderarna redovisar under uppdraget. Uppdraget bedrivs november 2011 till och med 2013.

Lärande och återföring

Lärande är en central del i arbetet med Socialfonden. Svenska ESF-rådet har under året tillsammans med Tillväxtverket arrangerat ett antal seminarier som syftar till att återföra kunskap och utveckla verksamheten.⁴⁷

ESF-rådet och Tillväxtverket har skrivit och publicerat boken *Managing Sustainable Development Programmes – A Learning Approach to Change*⁴⁸. I linje med kraven på lärande mellan medlemsstaterna i den nationella strategin har den delats ut till de övriga 26 medlemsstaterna, det vill säga både till DG Employments och till DG Regios utvärderingsnätverk liksom till kommissionen. Mottagandet har överlag varit positivt.⁴⁹

Våren 2012 anordnades i samverkan med Sveriges kommuner och landsting ett endagsseminarium för övervakningskommittéernas referensgrupp och arbetsutskott samt för de regionalt utvecklingsansvariga. Seminariet handlade om sammanhållningspolitikens mervärde i Sverige samt hur vi kan nå än mer effektiva resultat i framtida EU-projekt. Ämnen som diskuterades var vad de Social- och regionalfondsfinansierade insatserna tillfört den lokala och regionala utvecklingen samt hur den pågående utvärderingen och forskningen visar på konkreta positiva resultat men också på möjligheter till förbättringar inför nästa strukturfondsperiod.⁵⁰

I oktober medverkade Svenska ESF-rådet tillsammans med Tillväxtverket vid den nationella utvärderingskonferensen i Stockholm. Konferensen var två dagar och arrangerades av Teknologisk Institut. Målgruppen var de som praktiskt använder och utför utvärderingar.⁵¹

Svenska ESF-rådet har tillsammans med Tillväxtverket producerat en lärobok om projektstyrning och utvärdering.⁵² Utifrån boken har också Linköpings Universitet tagit fram en universitetskurs på 7,5 högskolepoäng. Hösten 2012 har kursen startats som en internutbildning till tjänstemän inom Svenska ESF-rådet, den har också givits i något modifierad form vid Halmstad Högskola.⁵³

⁴⁷ Se även rapporten "Samverkan mellan Tillväxtverket och Svenska ESF-rådet avseende strukturfondsprogrammen för regional konkurrenskraft och sysselsättning" (Dnr 2012-00227).

⁴⁸ Brulin, Göran & Svensson, Lennart (2012). "Managing Sustainable Development Programmes - A Learning Approach to Change", Farnham: Gower Publishing Limited.

⁴⁹ Draft minutes, ESF evaluation partnership meeting, Bryssel 15 juni 2012.

⁵⁰ Program "Mervärdet av sammanhållningspolitiken", Stockholm 14 mars 2012.

⁵¹ Program Nationella utvärderingskonferensen 2012, Stockholm 17-18 oktober 2012.

⁵² Brulin, Göran & Svensson, Lennart (2011). "Att äga, styra och utvärdera stora projekt", Lund: Studentlitteratur.

⁵³ Kurs i avancerad projektstyrning – för hållbart programgenomförande, 2011-12-20.

Indikatorer

Det utvecklingsarbete som SCB tillsammans med Svenska ESF-rådet bedrivit för att kunna redovisa uppgifter om deltagare med försörjningsstöd och introduktionsersättning slutfördes under 2012. Rapportering av dessa uppgifter skedde för första gången i den redovisning som lämnades till regeringen 15 november. I övrigt har det under året endast gjorts smärre justeringar i indikatorsystemet.

2.8 Nationell resultatreserv

Socialfonden i Sverige har ingen nationell resultatreserv.

3. Uppgifter per programområde

I avsnitt 3.1 presenteras tematiskt ett antal iakttagelser och resultat Socialfondens fem temagrupper, både från deras eget arbete och från analyser av socialfondsprojektens arbete⁵⁴. I avsnitt 3.2 och 3.3 följer en analys av programgenomförandet utifrån uppföljning av programmets indikatorer och mål. Analysen bygger på tabeller utvecklingen i programmet som redovisas i tabeller i bilaga 3.

Om inget annat anges kommer uppgifter om deltagare från SCB och uppgifter om projekten och deras ekonomi från ärendehanteringssystemet EBS.

3.1 Resultat från temagrupperna.

Om temat likabehandling i arbetslivet

Temagruppen Likabehandling arbetar med att identifiera åtgärder som främjar lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet utifrån de sju diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck. Den teoretiska utgångspunkten för temagruppens arbete med likabehandling är ett normkritiskt och intersektionellt perspektiv.

Omvärlds- och problemanalys

Temagruppens analyser visar att det är strukturer som behöver ändras för att arbetet ska ge resultat. Kunskap är en förutsättning för attitydpåverkan och förändrat arbetssätt. Hänsyn behöver tas till att flera maktordningar påverkar individens position och möjligheter i arbetslivet.

Syntes och analys av ESF-projektens insatser – goda projekt- och metodexempel

Under hösten 2012 har Temagruppen avsatt tid till en sammanställd databas över projekt i den senare delen av programperioden, startade någon gång mellan 1 juli 2010 till och med 1 juli 2012. Dessa har plockats fram genom sökningar på Tema Likabehandlings olika fokusområden och nyckelord såsom jämställdhet, likabehandling, normkritik, diskriminering etcetera. Syftet är att skapa ett enkelt system för överblick av projekt som arbetar med goda angreppssätt för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter på svensk arbetsmarknad. En analys av projekten i databasen lyfter fram följande framgångsfaktorer:

⁵⁴ Som underlag och för utförligare information för avsnittet Temagrupper ligger promemorior i form av Återrapportering till Svenska ESF-rådet december 2010, från de fem temagrupperna. <http://www.arbetsplatslarande.se>, <http://temaef.wordpress.com/>, <http://www.isv.liu.se/remeso/tia>, <http://www.temalikabehandling.se>, <http://www.temaunga.se>

- Att det är nödvändigt att arbeta på strukturnivå och inte enbart på individnivå.
- Supported employment har varit en framgångsrik metod i projekt riktade mot funktionsnedsatta.
- Brett samarbete mellan kommuner, myndigheter och ideella organisationer bidrar till hållbara resultat och kan bidra till att normer för hur myndigheter lägger upp sin service omprövas.
- ESF:s processtöd har varit viktiga för framväxten av ett normkritiskt tänkande vilket i sin tur är kritiskt för långsiktig förändring.
- Jämställdhetsintegrering är viktigt men tillämpas inte i tillräckligt stor utsträckning i projekten. De projekt som får stöd av processtödet tillämpar konceptet på ett mer korrekt sätt än övriga projekt.
- Forskningsanknytning är sannolikt viktigt men är inte utbrett i projektmassan.
- Arbetsmarknadens parter engagemang viktigt men inte utbrett.
- Normkritiskt förhållningssätt har varit fruktsamt i de projekt som tillämpat ett sådant.

Temagruppens påverkansarbete

Under 2012 har arbetet med organisations- och kompetensutveckling, möjligheten att ställa sociala krav vid upphandling samt effektmätning av genomförda insatser visat på goda resultat för att uppnå ökade förutsättningar för likabehandling i arbetslivet. Särskilda fokusområden har varit ålder, tillgänglighet och jämställdhetsintegrering. Påverkan har nåtts genom:

- Organisationsutveckling/kompetensutveckling: Handboken MedVerkan ger konkreta exempel på praktisk tillämpning kopplat till teori (upplaga 3 700 ex).⁵⁵
- Upphandling som metod att ställa tydliga sociala krav har initierats. Rapportskrivningen är i sitt slutskede och kommuniceras bland annat med den statliga Upphandlingsutredningen som pågår.⁵⁶
- Åldersdiskriminering: En chefsguide i åldersmedvetet ledarskap har producerats.⁵⁷ Den har bland annat uppmärksammats i DN (2012-11-25)⁵⁸ och på webbplatsen motivation.se. Den har spridits till personer och organisationer, såsom till exempel Ledarna (finns med på deras webbplats bland guider) och Svensk chefsförening.
- Funktionsnedsättning: Temagruppens analyser av ESF-projekt har synliggjort vikten av att titta på funktionsnedsättning utifrån ett normkritiskt och intersektionellt perspektiv. Resultaten har tagits vidare till departement och till Ungdomsstyrelsen som inkluderat dem i sina resultat (i form av remisser och skrivelser).
- Jämställdhetsintegrering: Svenska ESF-rådet är genom temagruppen en av fyra ägare av webbportalen Jamstall.nu. Samarbetet är ett resultat från bland annat EQUAL-perioden. Samverkan sker med jämställdhetssatser som gjorts från SKL och programmet Hållbar jämställdhet (HåJ), Göteborgs universitet och programmet Jämställdhet i staten (Jämi), Vinnovas Tigerprogram samt med ESF-rådet och dess stödstruktur för jämställdhetsarbete. Forskning, rön och information om praktiskt jämställdhetsarbete finns på portalen Jamstall.nu.⁵⁹ Portalen nämns under ämnesområdet jämställdhet på Utbildningsdepartementets hemsida. Samarbetet nämns som framgångsrikt och är det femte benet av regeringens plattform för jämställdhet.

Om temat entreprenörskap och företagande

Temagruppen fokuserar på villkoren för arbetsintegrerande sociala företag.⁶⁰

⁵⁵ "MedVerkan – Fungerande förändringsarbete för lika rättigheter och möjligheter", <http://www.temalikabehandling.se>

⁵⁶ Kommittédirektiv, "Utvärdering av upphandlingsregelverket och översyn av upphandlingsstatistiken" (Dir. 2010:86).

⁵⁷ "Att leda åldersmedvetet – en guide för dig som är chef", Stockholm 2012.

⁵⁸ Nandorf, Tove, "Så blir ledare åldersmedvetna", Dagens Nyheter 2012-11-25.

⁵⁹ Se <http://jamstall.nu/>

⁶⁰ Se <http://temaef.wordpress.com>

Omvärlds- och problemanalys

En kartläggning som temagruppen lät göra 2012 visade att social ekonomi och arbetsintegrerande sociala företag, trots en positiv inställning i olika EU-dokument, förekom i relativt liten omfattning i såväl nationella som regionala policydokument. Samtidigt visade kartläggningen att den svenska regeringen genom till exempel Handlingsplanen för arbetsintegrerande sociala företag 2010 och arbetet med Överenskommelsen med civilsamhället ville utveckla den sociala ekonomin och de arbetsintegrerande sociala företagen som verktyg för inkludering på arbetsmarknaden.⁶¹

Syntes och analys av ESF-projektens insatser

Temagruppen Entreprenörskap och Företagande har under 2012 arbetat med att identifiera erfarenheter från avslutade och pågående ESF-projekt som på avgörande sätt kan bidra till att lösa en del av de problem som arbetsintegrerande sociala företag ställs inför. Genomgången av projektmassan har resulterat i följande slutsatser och iakttagelser:

- Flera av projekten arbetar med metodutveckling av så kallade stödstrukturer. Detta innebär såväl framtagning av inkubatorer för arbetsintegrerande sociala företag, konsortier samt social franchising. Här har man lyckats att ta fram och pröva nya metoder, arbetssätt och material som underlättar etablerandet och spridningen av arbetsintegrerande sociala företag.
- Inte minst har flera projekt inom såväl socialfondens programområde 1 och 2 arbetat med metoder för kunskapsutveckling om socialt företagande för tjänstemän och politiker i kommuner och myndigheter. Inom ramen för dessa projekt har Socialfonden gett ett betydande bidrag till kunskapsutvecklingen.
- En mycket viktig fråga för arbetsintegrerande sociala företag är frågan om upphandling. Kopplat till detta område har kompetensutvecklingsinsatser i olika projekt genomförts i syfte att stärka kapaciteten för att vara med i olika offentliga upphandlingar.
- Ett avgörande problem är rekrytering av deltagare till arbetsintegrerande sociala företag. Mot bakgrund av denna problematik har flera projekt utvecklat metoder för en systematisk samverkan mellan olika myndigheter, kommuner och de sociala företagen till fördel för individerna. Likaså arbetar man i olika projekt med metodutveckling kring hur man efter rekrytering i form av deltagande i arbetsträning eller rehabilitering kan arbeta med fortsatt motiveringsarbete.
- När det gäller långtidsarbetslösa med utländsk bakgrund har man i projekt och arbetsintegrerande sociala företag utvecklat metoder för språkträning, yrkesutbildning och etablering på arbetsmarknaden som är intressanta att implementera i andra sammanhang.
- En reflektion utifrån arbetet med att kartlägga metoder och arbetssätt kring arbetsintegrerande socialt företagande är att det för att uppnå resultat är nödvändigt att gå utöver de existerande projekten och också arbeta med existerande sociala företag. Det är kombinationen av nedslag i projekt och i arbetsintegrerande sociala företag som ger bättre helhetsbild över såväl problem som möjliga lösningar.

Temagruppens påverkansarbete

Enligt temagruppens årsrapport har reell påverkan skett i följande områden⁶²:

- Temagruppens arbete har lett till att regelverket har ändrats så att lönebidragsanställda kan sitta med i styrelser för arbetsintegrerande sociala företag.⁶³
- Möten med Funka-utredningen (SOU 2012:31) resulterade i att ett avsnitt om arbetsintegrerande sociala företag togs med i betänkandet. Utredningens uppdrag var att se över de arbetsmarknadspolitiska

⁶¹ Verksamma strategier för ökat och hållbart arbetsintegrerande socialt företagande, rapport 0131.

⁶² Se not 20, Årsrapporten 2012 från temagruppen Entreprenörskap och företagande.

⁶³ Utöver årsrapporten, se även rekommendationen kring samma fråga i Svenska ESF-rådets "Återrapportering av erfarenheter från socialfondsprogrammet 2007-2013" (Dnr 2012-00169).

insatserna för personer med funktionsnedsättning.⁶⁴ Frågan om sociala företag ingick inte i utredningens ursprungliga uppdrag.

- I likhet med förra punkten, ledde möten med utredningen kring upphandlingsstöd (SOU 2012:32) till att frågan om upphandling och sociala kriterier togs med och diskuterades i betänkandet. Även om resultatet inte var det som temagruppen arbetade för, ska-krav för sociala kriterier, tog utredningen med att behovet fanns och att det räcker med ett bör-krav.⁶⁵
- Genom att tillhandahålla faktamaterial och stöd till kommuner har nu flera kommuner antagit policy för upphandling med sociala kriterier och samarbete med den sociala ekonomin. Juridisk kompetens från SKL i framtagandet av handboken Att stödja utan att styra underlättar att frågorna kring sociala företag diskuteras och får gehör i kommunerna.⁶⁶

Om temat arbetsplatslärande och omställning

Temagruppen fokuserar på grunderna för en hållbar kompetensutveckling på arbetsplatser.⁶⁷

Omvärlds- och problemanalys

I temagruppens årsrapport framgår det att arbetsplatslärande, både som begrepp och perspektiv, börjar komma upp på några arbetsmarknadsorganisationers dagordning. Det är dock svårt att direkt skönja när perspektivet blir integrerat. Det finns tecken på att enskilda arbetsmarknadsorganisationer har berört ämnet med arbetsplatslärande och hållbar kompetensutveckling på interna och externa seminarier samt i nya böcker.

Syntes och analys av ESF-projektens insatser

De erfarenheter som A&O samlat från en rad ESF-projekt visar att arbetsplatslärande kan bidra till förbättrad kompetensförsörjning, verksamhetsutveckling, personalutveckling, ökad omställningsförmåga, ökad rörlighet på arbetsmarknaden, förbättrad arbetsmiljö och ökad lönsamhet. Med utgångspunkt i dessa erfarenheter samt i befintlig forskning har A&O identifierat kritiska faktorer, en slags centrala pusselbitar, för arbetsplatslärande. Dessa kan delas in i tre slag: strategiska, praktiska och pedagogiska.

- De strategiska pusselbitarna innefattar bland andra att kompetensutveckling bör vara en del i en långsiktig strategi för organisationsutveckling och bygga på ett brett engagemang hos anställda, arbetsgivare, fackförbund, utbildningsanordnare och intermediärer.
- De praktiska pusselbitarna innefattar bland annat att lärandet bör vara integrerat i den ordinarie verksamheten och varvas med praktiska moment.
- De pedagogiska pusselbitarna innefattar bland annat att det måste finnas en organisatorisk efterfrågan på de nya kunskaperna och att kompetensutvecklingsinsatsen bör anpassas till deltagarnas behov och förutsättningar.

Temagruppen lyfter i sin analys fram ett antal områden där insatserna i programområde 1 skapat mervärden för deltagande individer och arbetsplatser.

⁶⁴ Utöver årsrapporten, se även FunkA-utredningen "Sänkta trösklar – högt i tak" (SOU 2012:31).

⁶⁵ Utöver årsrapporten, se även not 25 "Återrapportering av erfarenheter från socialfondsprogrammet 2007-2013" (Dnr 2012-00169) och Upphandlingsstödsutredningen "Upphandlingsstöds framtid" (SOU 2012:32).

⁶⁶ "Att stödja utan att styra", Stockholm: Ordförandet, <http://publikationer.tillvaxtverket.se/ProductView.aspx?ID=1845>

⁶⁷ Se "Om A&O", <http://www.arbetsplatslarande.se/om-a-o-o/>

- En av temagruppens sammanfattande slutsatser är att grupper av anställda med kort formell utbildning i bakgrunden, och som aldrig deltagit i läraaktiviteter efter avslutad skola, genom ESF-projekt fått ta del av kompetensutveckling.
- ESF-projekt har också skapat möjligheter i slimmade och hårt pressade verksamheter att få in utvecklingsfrågor avseende kompetensutveckling, organisationsutveckling, hälsoutveckling etc. på agendan i verksamheter – något som annars inte skulle ha skett i samma utsträckning.
- Socialfonden bidragit till att en vidare syn på arbetsplatslärande som bygger på integration mellan formella utbildningar (kurser) och informellt lärande börjat etableras. Uttryck för detta är de projekt som arbetar på nytänkande sätt med arbetsplatslärande.
- Genom finansieringsmöjligheten från socialfonden har nya konstellationer av aktörer samverkat för att bidra till lösningen av ett identifierat problem/behov hos målgrupp etc. Denna samverkan hade varit svår att skapa utan extern finansiering

Temagruppens påverkansarbete

Temagruppen har varit aktiv i dialoger i syfte att stärka arbetsplatslärandets plats på dagordningen. Ett exempel är boken *Kompetens – var god höj*, om behovet av mer lärande i arbetslivet och hur det ska åstadkommas, på initiativ av Unionen och TCO. Boken kommer bland annat att ligga till underlag för Unionens arbete med kompetensutveckling för anställda. Unionen ingår i temagruppens strategiska påverkansgrupp och en av kapitelförfattarna i boken sitter i temagruppens ledningsgrupp.⁶⁸

Om temat unga i arbetslivet

Temagruppen fokuserar på behov av och förutsättningar för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för unga och att förbättra de verksamheter som ska stödja deras etablering.

Omvärlds- och problemanalys

Temagruppen Unga i arbetslivet har identifierat flera utvecklingsområden i den verksamhet som bedrivs. Många projekt har goda resultat – men betydligt färre implementeras i ordinarie verksamhet. Om fokus flyttas från antal deltagare till att utveckla ordinarie verksamhet så skulle projekten ha bättre förutsättningar att ge avtryck. Trots detta implementeras vart tionde projekt i sin helhet, och majoriteten av projekten ger avtryck i ordinarie verksamhet. Arbetsförmedlingens 90-dagarsregel, och medfinansieringsstrukturen är regelverk som försvårar projektets verksamhet. Vartannat projekt uppger att ungas låga ersättningsnivåer påverkar vilka som kan delta i projektets verksamhet. Arbetsförmedlingens regelverk kring praktik utomlands försvårar möjligheten till mobilitet för målgruppen trots att detta är prioriterat av Europeiska unionen och i Europeiska socialfonden. Viktiga framgångsfaktorer i arbetet är individuellt anpassade insatser med tydlig delaktighet av de unga, och med tydligt syfte. Personalens engagemang och breda kompetens samt långsiktighet är viktiga faktorer. Faktorer som unga själva lyfter är bemötande och tillgänglighet och att få ingå i ett socialt sammanhang. Projekten använder sig av många olika verktyg och arbetssätt eller metoder och dess effekter är svåra att särskilja.

Syntes och analys av ESF-projektens insatser

---

⁶⁸ "Kompetens, var god höj!", <http://www.unionen.se/filer/kompetens-var-god-hoj-0>

Temagruppen redovisar i sin årsrapport en rad olika framgångsfaktorer samt mervärden som Socialfonden bidragit med i arbetet med unga:

- Tillgänglighet och bemötande. Verksamheter som är lätta att nå och ger ett kontinuerligt stöd flera gånger i veckan, och som erbjuder ett sammanhang för den unga deltagaren lyckas bättre. Unga lyfter bemötandet som den viktigaste framgångsfaktorn. De blir sedda, får bekräftelse och arbetet tar sin utgångspunkt i ungas önskemål och intressen. Personalen är engagerad och professionell och bedriver uppsökande verksamhet om deltagare inte kommer.
- Multikompetent personal och individuellt anpassade arbetssätt. Deltagarnas heterogena behov måste avspeglas i ett flexibelt och anpassningsbart arbetssätt.
- Långsiktighet. De unga deltagarna har varit med om flera misslyckanden och saknar självkänsla och självförtroende eller motivation. Det är viktigt att motivera och förbereda målgruppen väl så de inte riskerar ännu ett misslyckande. Det är också viktigt att hitta en hållbar lösning. Därför behövs också ett långsiktigt stöd som inte upphör när den unge går till arbete, studier eller lämnar verksamheten. Detta bland annat för att förstärka möjligheterna att behålla ett arbete.
- Uppföljning. Varje insats måste ha ett tydligt syfte och en uppföljning. Syftet med insatsen måste vara känt för den unge, projektet och eventuella arbetsgivare eller andra aktörer, vilket skapar rätt förväntningar och motivation.
- Samverkan och samlokalisering. Flexibiliteten och den individuella anpassningen underlättas om det finns en samverkan och helst en samlokalisering mellan olika aktörer. Detta påskyndar beslutsprocesser och hindrar dubbelarbete.
- Kontakter med arbetsgivare. Projekt som lyckas väl har goda kontakter med arbetsgivare. Projekten lägger också mycket tid på att förändra arbetsgivarnas attityder till unga med funktionsnedsättningar. Ett sätt att göra det är att ordna kontaktytor mellan arbetsgivare och deltagare så att de kan mötas.
- Friskvård är ett bra verktyg för att förbättra unga deltagares livskvalitet, och även vara en förutsättning för att kunna klara av de krav som ställs i arbetslivet. Projekten fokuserar på mental och psykisk hälsa och behöver utveckla arbetet med den fysiska hälsan.
-

Temagruppens påverkansarbete

Temagruppen har arbetet intensivt med aktiviteter syftande till att påverka. Några exempel beskrivs nedan:⁶⁹

- Möten: Temagruppen har under året medverkat vid ett 30-tal möten med aktörer som har mandat att påverka policy på lokal, regional eller nationell nivå. Vid ett tjugotal av dessa tillfällen lyfte temagruppen arbetet kring unga som varken arbetar eller studerar. På europeisk nivå har temagruppen träffat kommissionen och genomfört en spridnings och påverkansaktivitet i Bryssel under de så kallade Open Days, som både lyfte målgruppen, metoder och hinder för strukturell påverkan samt strukturen för samarbetet mellan EU-länder kring dessa frågor.
- Analysmodell: Temagruppen har tagit fram en analysmodell kring unga som varken arbetar eller studerar. Analysmodellen omnämns i regeringens senaste kommittédirektiv för utvecklingen av arbetet med unga som varken arbetar eller studerar. 2012 tillsattes utredningen om Unga som varken arbetar eller studerar i vilken temagruppen ingår som samrådspart och expert. Flera andra aktörer har börjat använda modellen. Den senaste i raden är Statens institutionsstyrelse som gör ett försök att analysera etableringen i samhället av sin målgrupp. Ungdomsstyrelsen har under 2012 ett särskilt uppdrag att

⁶⁹ Förteckning över påverkansaktiviteter, temagruppen Unga i arbetslivet.

belysa levnadsvillkoren för unga med funktionsnedsättning. Socialstyrelsen gör en särskild analys av unga som i analysmodellen visar sig ha ersättning för sjukdom- och funktionsnedsättning. Även flera regioner och kommuner har visat intresse för modellen.

-
- Metoder: När det gäller påverkan kring metoder och arbetssätt har temagruppen bland annat haft dialog med utredningen kring Lärlingsanställning, med Arbetsförmedlingen kring anvisning och med Statsrådsberedningen kring jobbtoppmötet under Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet.
-
- Strukturella hinder: När det gäller att motverka strukturella hinder arbetar temagruppen med påverkansfrågor gällande mobilitet, 90-dagarsregeln och sekretess som hinder för etablering. Kring de två första hindren har temagruppen i dialog med ansvariga departement och genom att bidra med kunskapsunderlag försökt driva arbetet framåt. När det gäller sekretess som hinder för etablering höll temagruppen i dialog med Utredningen om Unga som varken arbetar eller studerar en hearing med olika aktörer för att identifiera problemet och förslå lösningar. Där konstaterade temagruppen att det inte är lagtexten utan de lokala tolkningarna som försvårar arbetet.

Om temat integration i arbetslivet

Institutet för framtidsstudier övertog under 2012 projektägarskapet för temagruppen Integration i arbetslivet (TIA). Temagruppen har, i likhet med tidigare projektägare, fokus på nyanlända invandrares integration på arbetsmarknaden.

Omvärlds- och problemanalys

Under återstående projekttid har temagruppen fokus på att bland annat utveckla en modell för ett matchat kontrollgruppsupplägg för en jämförelse av resultat från ESF-projekt med reguljära åtgärder via omfattande registerstudier/bearbetningar (register från AF, SCB, Svenska ESF-rådet). Målet är att utveckla en metod för resultatbedömning/utvärdering genom matchade kontrollgrupper. Det är för tidigt att redovisa slutsatser och analyser eftersom temagruppen ännu inte nått så långt i sitt utvärderingsbaserade initiativ.

Syntes och analys av ESF-projektens insatser

Temagruppen arbetar för närvarande med fallstudier som bland annat syftar till att belysa metoder och arbetssätt. Resultaten av detta arbete presenteras i nästkommande årsrapport.

Temagruppens påverkansarbete

Temagruppen har ännu inte erhållit resultaten av de effektutvärderingar som genomförts under året och därför har det strategiska påverkansarbetet för att föra ut dessa resultat ännu inte påbörjats. Arbetet med påverkan har istället ägnats åt att lyfta olika aspekter av integrationsbegreppet och behovet av en evidensbaserad arbetsmarknadspolitik.

Temagruppen har vidare påbörjat en dialog med både Arbetsförmedlingen och Svenska ESF-rådet om vikten av att göra projekt och verksamheter mer utvärderingsbara, vilket även var temat för det välbesökta seminarium som temagruppen arrangerade under årets Almedalsvecka på Gotland. Den övergripande målsättningen, inför nästa programperiod, har varit att uppmärksamma och säkerhetsställa att några av de utlysningar som görs till potentiella projektägare inbegriper användandet av en struktur där utvärderingselementet är inbyggt från början.

3.2 Programområde 1: uppnådda mål och analys av utvecklingen

Programområde 1 fokuserar på att sysselsatta ska ha en adekvat kompetens, att motverka diskriminering och främja likabehandling i arbetslivet samt att förebygga långtidssjukskrivningar.

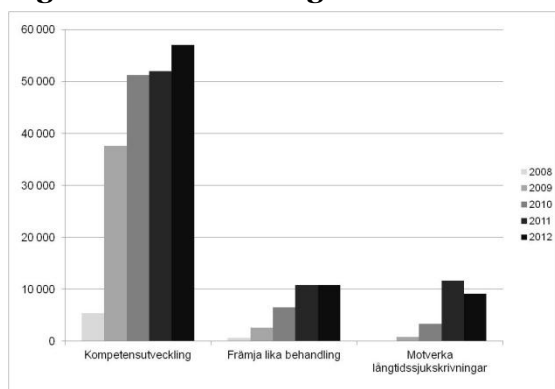
Av tabell 7 -13 i tabellbilagan redovisas kvantifierade mål och indikatorer för programområde 1. För de fysiska och finansiella indikatorerna finns nu erfarenhet från fem programår som kan användas i analysen. För resultat- och effektindikatorerna är underlaget betydligt mer begränsat. Effekter på främjande av jämställdhet och information i enlighet med artikel 10 i förordning (EG) 1081/2006 finns redovisade i avsnitt 2.1.8. Det fanns för 2012 inga särskilda åtgärder vidtagna för programområde 1.

Deltagare och deltagande arbetsställen

Vid utgången av 2012 hade målen för antalet deltagare i projekt med inriktning mot att främja likabehandling och i projekt med inriktning mot att motverka långtidssjukskrivningar uppnåtts. För att nå deltagarmålet i kompetensutvecklingsprojekt återstår endast 1 500 deltagare och målet kommer att nås under början av år 2013.

Tabell 7 visar de kvantifierade målen och resultat. Angående den första av programområdets tre inriktningarna, kompetensutveckling för sysselsatta, kan vi konstatera att det råder en jämn könsfördelning⁷⁰ och att antalet redovisade deltagare ökar i en takt som tyder på att programmålet nås. Diagram 1 nedan visar det totala deltagarantalet i PO efter inriktning och påbörjande år.

Diagram 1. Antal deltagare i PO 1 efter inriktning och påbörjandeår

När det gäller den andra programinriktningen, deltagare i projekt för att främja likabehandling, är det fler kvinnor bland deltagarna, 61 procent. I programmets inledning var det få deltagare i projekt med denna inriktning men vi har sett stigande trend och som framgår av tabell 7 så är det nu 31 500 redovisade deltagare vilket innebär att det kvantifierade målet om 20 000 deltagare uppnåtts.

Beträffande den tredje inriktningen, ökade kunskaper för att förebygga långtidssjukskrivningar, är att deltagarantalet ökat markant sedan 2009 och målet om 15 000 deltagare är uppnått i och med att 25 100 deltagare påbörjat deltagande i projekt med denna inriktning. 8 400 av dessa deltagare började under år 2012

⁷⁰ Med jämn könsfördelning avses att könsfördelningen ligger inom intervallet 50 % + 10 %

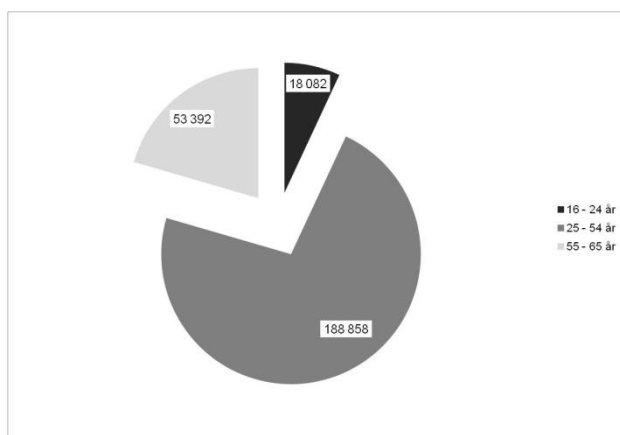

och av dem var 5 350 kvinnor vilket motsvarar 64 procent. Totalt är 67 procent av deltagarna i denna inriktning kvinnor.

I de 335 projekt som uppger att de är inriktade på en eller flera diskrimineringsgrunder är 149 000 deltagare rapporterade varav 59 procent kvinnor och 41 procent män. Kvaliteten i kategoriseringen av de projekt som uppgivit att de arbetar med en eller flera diskrimineringsgrunder kan diskuteras då det finns en risk att projekt har markerat en diskrimineringsgrund eftersom de arbetar med jämställdhetsintegrering och tillgänglighet som är generella krav i programmet.

Tabell 10a visar ålder- och könsfördelning på deltagarna i programområde 1. Av tabellen framgår att nära 75 procent av deltagarna är i åldersgruppen 25-54 år. I diagram 2 nedan visas åldersfördelningen på deltagarna inom programområde 1. De ungas andel av deltagarna är totalt 5 procent. Noterbart är dock att de ungas andel av nya deltagare minskat under de fyra åren. År 2008 var 8 procent av de som påbörjade deltagandet under 25 år och 2011 var motsvarande siffra 4 procent. Dock har andelen ökat något, till 7 procent 2012. Förutom de deltagare som redovisas i diagrammet finns det drygt 4 000 deltagare som varit 65 år eller äldre det år de påbörjade deltagandet i projektet.

Diagram 2. Deltagare i programområde 1 efter ålder.

Tabell 12 visar bland deltagare efter individens högsta utbildningsnivå och diagram 3 nedan baseras på denna tabell samt uppgifter om utbildningsnivån för förvärvsarbetande i åldern 25-64 år, denna uppgift är hämtad ur Socialfonden i Siffror 2013⁷¹. Utbildningsnivån bland deltagarna i PO 1 är således högre än befolkningen totalt.

⁷¹ Socialfonden i Siffror 2013

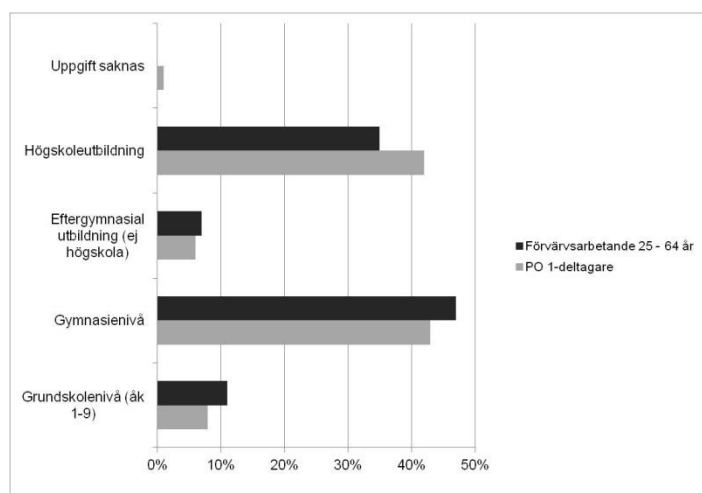

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Diarienummer

2013-00151

Diagram 3. Högsta utbildningsnivå för deltagare i programområde 1 och förvärvsarbetande i Sverige 25 -64 år.

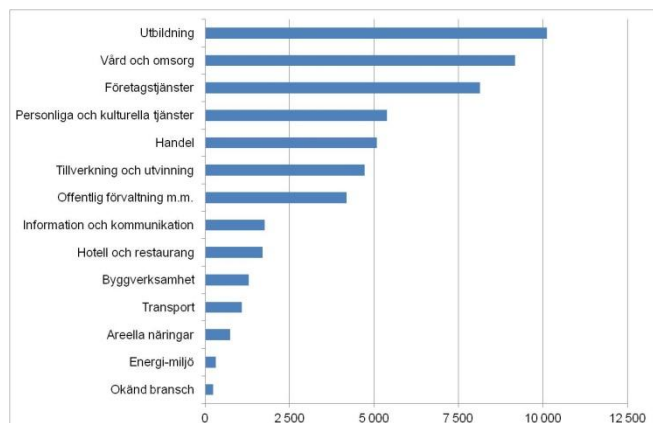

Tabell 9 i tabellbilagan visar uppgifter om deltagande arbetsställen fördelat på antal anställda, bransch och arbetsmarknadssektor. Tabellen visar att 56 000 olika arbetsställen har haft deltagare i projekt tom. 2012. Av dessa har 37 procent upp till 10 anställda och 32 procent 11-49 anställda vilket innebär att arbetsställen med upp till 49 anställda svarar för 70 procent av det totala antalet deltagande arbetsställen.

Totalt har 4 600 egenföretagare påbörjat programdeltagande varav 2 700 kvinnor och 1 900 män. Det motsvarar 2 procent av deltagarna i programområde 1.

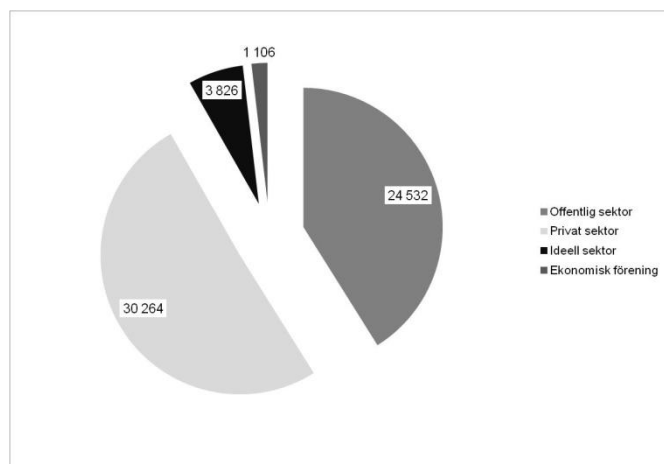
Förutom dessa har 4 700 företagare i eget aktiebolag påbörjat projektdeltagande varav 2 900 män och 1 800 kvinnor. I bland annat Nationalräkenskaperna räknas de som vanliga anställda eftersom de får en kontrolluppgift och därför ingår de inte heller i redovisningen av denna indikator. Det är fler kvinnor bland deltagande egenföretagare men om man lägger ihop egenföretagarna med de som är anställda i eget aktiebolag så är 52 procent av deltagarna män och 48 procent kvinnor.

Flest arbetsställen representerar branscherna; Utbildning, Vård och omsorg samt Företagstjänster. Dessa tre branscher svarar för 50 procent av de deltagande arbetsställena. Samtliga branscher utom Fastighetsverksamhet samt Kreditinstitut och försäkringsbolag finns representerade bland de branscher som deltagit i projekt.

Diagram 4. Deltagande arbetsställen efter bransch⁷²

Vi kan se att tre grupper av branscher dominerar bland de deltagande arbetsställena. Totalt utgör arbetsställen från dessa tre branscher 51 procent det totala antalet deltagande arbetsställen.

51 procent av arbetsställena kommer från den privata sektorn och 41 procent från offentliga sektorn. I jämförelse med föregående år så är andelen privata arbetsställen oförändrad andelen offentliga har ökat från 40 till 41 procent.

Diagram 5. Deltagande arbetsställen efter arbetsmarknadssektor.

Tabell 8 i tabellbilagan redovisar utvecklingen av resultat- och effektindikatorer. SCB genomförde på Svenska ESF-rådets uppdrag under 2010 de första mätningarna av de resultat- och effektindikatorer som baseras på deltagarnas upplevelse. Svartfrekvensen för undersökningarna blev mycket låg vilket redovisades i årsrapporten för 2010. För programområde 1 har Svenska ESF-rådet beslutat att inte göra fortsatta enkätundersökningar eftersom resultaten får mycket låg tillförlitlighet. Som ovan nämnts har ESF-rådet tvingats konstatera att det inte finns någon möjlighet att redovisa de upplevelsebaserade indikatorerna som avser arbetsställen.

⁷² Socialfonden i siffror 2013

För att visa vad som hänt med deltagarna efter de avslutat projektdeltagandet har till denna årsrapport data från SCB:s registerbaserade aktivitetsstatistik använts. SCB har utvecklat en metod att utifrån individers försörjning mäta anknytningen till arbetsmarknaden. Metoden kallas Registerbaserad aktivitetsstatistik (RAKS)⁷³. Raks mäter individens anknytning i en sjugradig skala från helårsanställd till utan arbete. I och med att projekten rapporterar personnummer till SCB finns det möjlighet att koppla deltagarna och se hur deras koppling till arbetsmarknaden utvecklats efter avslutat projekt.

Redovisningen omfattar deltagare i avslutade projekt till och med juli 2011. Totalt hade då när 154 tusen deltagare avslutat sitt deltagande. Tabell 6 nedan redovisar deras anknytning till arbetsmarknaden året de påbörjade projekten.

Tabell 6. Etableringsgrad vid projektstart och året efter projektslut⁷⁴

	Före projektstart		Efter projektslut	
	Antal	Andel	Antal	Andel
Etablerad	100 831	83	98 261	81
Företagare eller kombinator	15 039	12	15 764	13
Svagt etablerad	4 397	4	5 660	5
Utan arbete	1 107	1	1 689	1
Totalt	121 374	100	121 374	100

Tabellen visar att 95 procent av deltagarna är etablerade⁷⁵ på arbetsmarknaden, 4 procent svagt etablerade och 1 procent av deltagarna saknade arbete. Mot bakgrund av att PO 1 riktar sig till sysselsatta kan det verka märkligt att det finns deltagare utan arbete men det förklaras bland annat av att Raks mäter helårsanknytningen och om en individ sent på året fått en anställning och genom denna deltar i ett projekt redovisas deltagaren ändå som arbetslös. Ett annat exempel är om en deltagare varit föräldraledig en stor del av året.

Tabellen visar, något förvånande, att etableringsgraden minskat året efter projektslut. Andelen etablerade har minskat med 2 procentenheter och andelen svagt etablerade har ökat med 1 procentenhet. Det kan finnas flera förklaringar till det, bland annat kan det vara deltagare i varselprojekt för vilka varslet ledde till uppsägning, det kan också vara en effekt av att situationen på arbetsmarknaden totalt försvårats eller att deltagare gått i pension. För att utveckla analysen skulle jämförelser mot en kontrollgrupp behöva göras och redovisningen brytas ned på branscher mm. Det är en av flera tänkbara utvecklingar av redovisningen av Raks-data.

Projekten och deras ekonomi

Ett av målen inom programområde 1 är att 75 procent av förprojekteringarna ska gå vidare till genomförandeprojekt. Vid 2012 års utgång hade 595 förprojekteringsprojekt avslutats varav 357 stycken kopplats till ett genomförandeprojekt. Av dessa 357 genomförandeprojekt hade 231 bifallits. Det innebär att 39 procent av de avslutade förprojekteringarna hittills gått vidare till genomförande. Inga nya beslut om genomförandeprojekt baserade på de avslutade förprojekteringarna kommer att fattas under denna

⁷³ Mer om RAKS finns att läsa på http://www.scb.se/Statistik/AM/AM9903/_dokument/RAKS---Registerbaserad-aktivitetsstatistik.pdf

⁷⁴ Socialfonden i siffror 2013

⁷⁵ Som etablerad ingår förutom de som i tabellen redovisas som etablerade även företagare och kombinatorer.

programperiod och man kan således konstatera att programmets mål om att 75 procent av förprojekteringarna ska gå vidare till genomförande inte kommer att nås.

Svenska ESF-rådet har i två steg närmare analyserat orsakerna till varför målet inte nås. I det första steget genomfördes en skrivbordsundersökning av de förprojekteringar för vilka en genomförandeansökan lämnats in men där genomförandeprojektet inte fått beslut om stöd. Totalt omfattade detta 155 projekt varav 68 fått avslag efter ESF-rådets beredning, 78 har fått avslag efter strukturfondspartnerskapets prioritering och 9 ansökningar som återtagits.

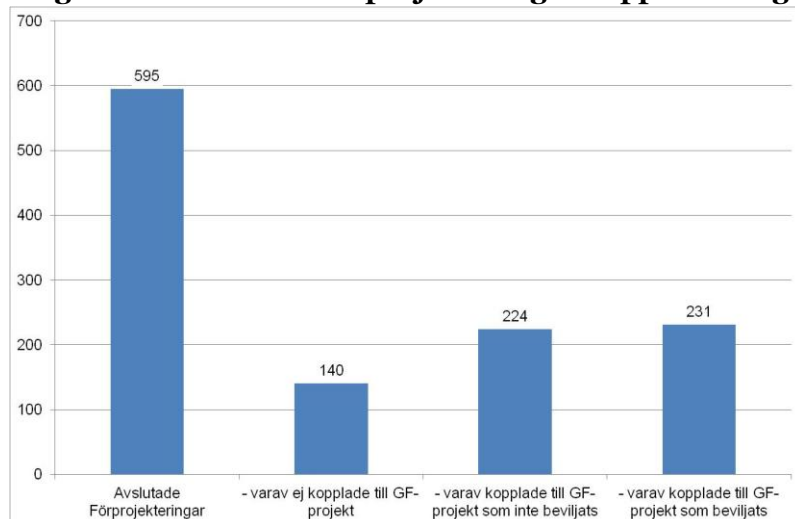
Bland de projekt som fått avslag efter ESF-rådets beredning var den vanligaste orsaken att projekten inte uppfyllde kraven i ansökningsomgången tätt följt av att projektet inte uppfyllde de nationella urvalskriterierna. För de projekt som fått avslag efter Strukturfondspartnerskapets prioritering bedömdes mer än hälften inte ha en sådan kvalitet att de borde prioriteras. De övriga projekten prioriterades inte på grund av att utlysningen var fulltecknad.

De projekt som återtogs gjorde det i huvudsak för att projekten efter samråd med ESF-handläggare inte bedömdes ha några förutsättningar att gå vidare till genomförande.

Nästa steg omfattade de avslutade förprojekteringar för vilka det inte fanns någon koppling till ett genomförandeprojekt. För dess genomfördes en undersökning till ESF-rådets regionkontor där de för respektive projekt skulle redogöra för anledningen till att projektet inte gick vidare och ansökte om ett genomförande. Eftersom det in många fall var länge sedan projektet avslutats hade orsaken till varför projektet inte gick vidare fallit i glömska eller hade handläggaren för projektet slutat. Sammanfattningsvis ledde denna del av undersökningen att ytterligare 29 avslutade förprojekteringar kunde kopplas till beviljade genomförandeprojekt.

Av diagrammet nedan kan man utläsa att totalt 455 avslutade förprojekteringar gått vidare med ansökan om genomförandeprojekt vilket motsvarar 76 procent. Av dessa har 231 stycken eller 39 procent gått vidare till genomförande.

Diagram 6. Avslutade förprojekteringar kopplade till genomförandeprojekt.

I diagram 7 nedan redovisas det utbetalade ESF-stödet och den godkända nationella medfinansieringen per deltagande arbetsställe. Programmet karaktär där ansökan om utbetalning ska inkomma senast tre månader efter den period kostnaderna avser samt handläggningstiden för ansökningarna om utbetalning medför att utbetalningarna år 2009 till viss del innehåller kostnader för aktiviteter som utfördes år 2008, utbetalningarna 2010 avser till viss del aktiviteter från 2009 osv. Vidare är samtliga utbetalningar för 2012 års aktiviteter ännu inte gjorda

Diagrammet visar att det utbetalade stödet per deltagande arbetsställe minskat under 2012. Under 2012 ökade utbetalningarna till projekt inom PO 1 men antalet arbetsställen ökade relativt mer varför utbetalningarna per arbetsställe minskat. Att nivåerna är lika beror på att ESF-stöd och nationell medfinansiering är lika i programområde 1.

Diagram 7. Utbetalat ESF-stöd och godkänd nationell medfinansiering per deltagande arbetsställe och år, euro.

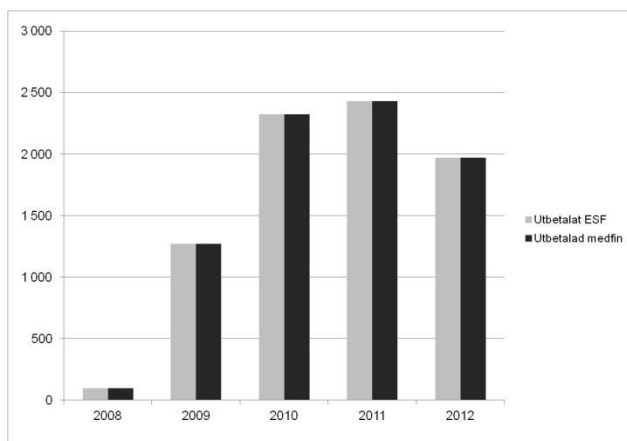

Diagram 8 nedan visar det utbetalade ESF-stödet och den godkända nationella medfinansieringen per deltagare i genomförandeprojekt. Förprojekteringarna har inte deltagare och redovisas därför inte. Beloppet per deltagare har stabiliserats på en nivå på cirka 375 euro per deltagare i ESF-stöd och medfinansiering.

Diagram 8. Utbetalat ESF-stöd och godkänd nationell medfinansiering per deltagare och år, euro.

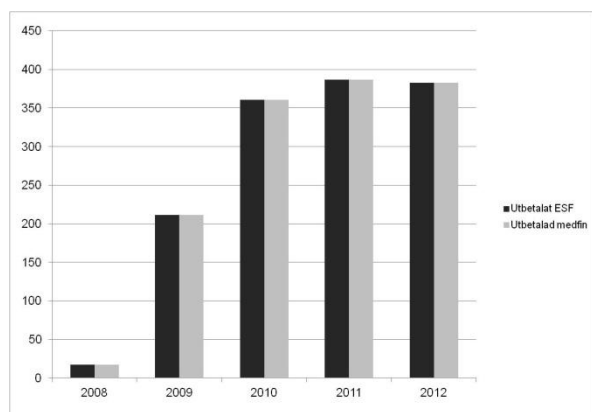
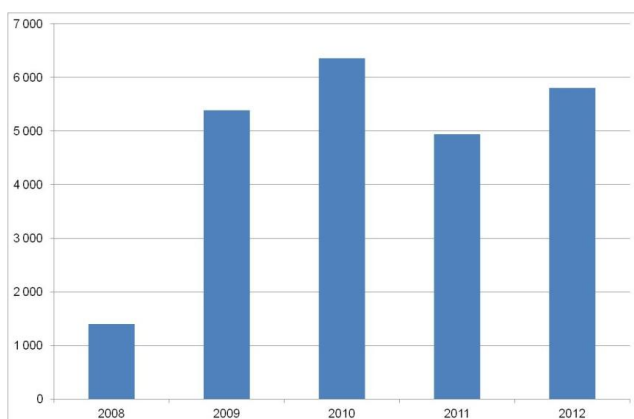

Diagram 9 visar antalet deltagartimmar per projekt. I diagrammet har antalet redovisade timmar fördelats på antalet pågående projekt. Att diagrammet visar på en minskning 2011 förklaras delvis på att många av de pågående projekten vi årsskiftet 2011/2012 var inne i mobiliseringsfasen och därmed hade projekten ännu inte haft deltagare redovisade. Erfarenheterna från tidigare år visar också att inrapporteringen av deltagare och timmar för senaste år pågår under hela första halvåret innevarande år vilket medför att det redovisade antalet timmar per projekt 2012 kommer att stiga något.

Diagram 9. Antal deltagartimmar per projekt.

Betydande problem och åtgärder för att lösa dem

De betydande problem som var aktuella under 2012 gällde båda programområdena, se avsnitt 2.3.

3.3 Programområde 2: uppnådda mål och analys av utvecklingen

Programområde 2 syftar till att bidra till ökad social sammanhållning och ett inkluderande arbetsliv med fokus på personer som idag står långt från arbetsmarknaden. Att underlätta för personer med utländsk bakgrund samt för unga att etablera sig på arbetsmarknaden, skall särskilt prioriteras. Vad gäller ungas etablering kan stöd ges till insatser som syftar till att gruppen unga som hamnat i ett utanförskap minskar, samt i andra hand, till insatser i syfte att förebygga att unga hamnar i ett utanförskap. Utrymme ges därmed för insatser riktade till unga som är på väg in i arbetslivet, med särskilt fokus på de som inte fullföljt sina gymnasiestudier.⁷⁶

Av tabell 13 -19 i tabellbilagan redovisas kvantifierade mål och indikatorer för programområde 2. För de fysiska och finansiella indikatorerna finns nu erfarenhet från fem programår som kan användas i analysen. För resultat- och effektindikatorerna är underlaget betydligt mer begränsat. Effekter på främjande av jämställdhet och information i enlighet med artikel 10 i förordning (EG) 1081/2006 finns redovisade i avsnitt 2.1.8. Det fanns för 2012 inga särskilda åtgärder vidtagna för programområde 2.

Deltagare

Tabell 13 i tabellbilagan visar kvantifierade målen och resultaten. Hittills har nära 93 000 deltagare börjat vilket motsvarar 121 procent av målet. Av dessa är 33 000 utrikes födda vilket innebär att målet om 15 000 deltagare i

⁷⁶ Avsnitt 3.1 i det operativa programmet

är uppnått. Även för unga deltagare är målet redan uppnått i och med att 41 000 individer påbörjat deltagande, även för unga är målet 15 000 deltagare.

Däremot är antalet redovisade långtidssjukskrivna deltagare i förhållande till deltagarmålet fortfarande låg, 5 000 långtidssjukskrivna personer har påbörjat deltagande och målet är 10 000. Det innebär att 50 procent av målet är uppnått.

Målet att andelen deltagare 90 dagar efter avslutat projekt ska vara minst 10 procentenheter högre än det viktade genomsnittliga resultatet för Särskilt anställningsstöd och Förberedande utbildning, (eller annan reguljär åtgärd för motsvarande målgrupp) uppdelat för respektive år samt för hela programperioden är i stort sett uppnått. I jämförelse med de i målet angivna aktiviteterna är 9 procentenheter fler ESF-deltagare i arbete. Relevansen i att jämföra ESF-projekten med Särskilt anställningsstöd och Förberedande utbildning kan på goda grunder ifrågasättas och ESF-rådet och Arbetsförmedlingen påbörjade under år 2012 ett arbete med att förbättra jämförelserna men det arbetet har inte nått så långt att några redovisningar kan göras i denna årsrapport.

Som ovan nämnts har ESF-rådet och SCB konstaterat att det inte finns någon möjlighet att redovisa det upplevelsebaserade målet om att 70 procent av de deltagare som avslutat projekt ska anse att de kommit närmare arbetsmarknaden. Istället redovisas nedan uppgifter om deltagarna anknytning till arbetsmarknaden, se tabell 7 nedan.

Tabell 16 visar ålders- och könsfördelning på deltagarna. Könsfördelningen är jämn, 48 procent av deltagarna är kvinnor, 50 procent män och för 2 procent av deltagarna saknas uppgift om kön. Att uppgift om kön saknas beror på att personnumret inte gått att matcha med registret över totalbefolkningen. Av tabellen framgår att 43 procent av deltagarna är i åldersgruppen 16-24 år medan 45 procent tillhör åldersgruppen 25-54 och 7 procent är 55-64 år. Avståndet mellan de två största åldersgrupperna har minskat något jämfört med 2011, medan den minsta är oförändrad. Förutom dessa deltagare i åldern 16-64 år finns 103 deltagare äldre än 65 år och 36 deltagare med okänd ålder redovisade.

Diagram 10. Åldersfördelningen på deltagarna.

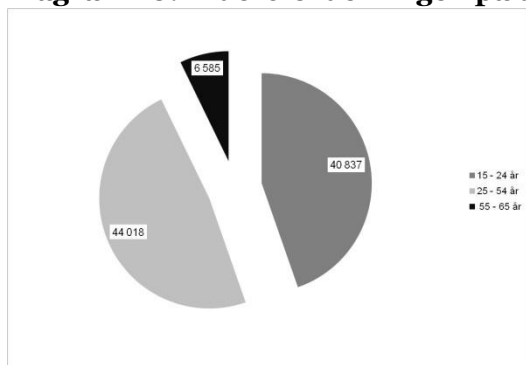

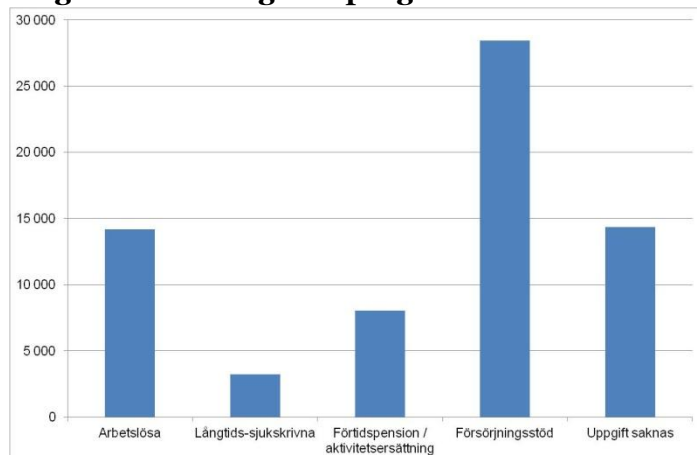
Diagram 11 visar deltagare som påbörjat projekt åren 2008 till 2011 efter försörjning, uppgift om de deltagare som enbart har försörjningsstöd ännu saknas för 2012. Av diagrammet framgår att merparten av de deltagare som har försörjning får det enbart i form av försörjningsstöd.

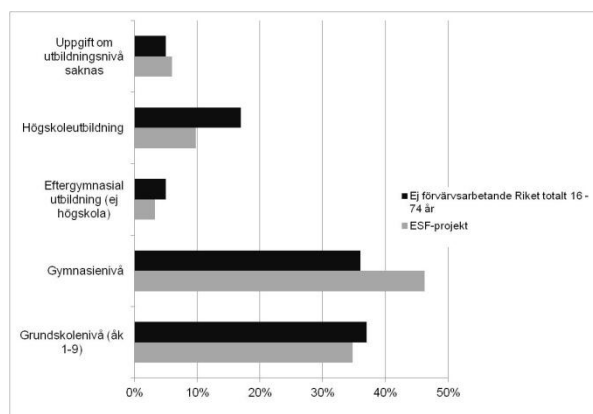
Om man enbart tittat på den period där det finns uppgifter dvs. 2008 - 2011 ser man att 42 procent av deltagarna enbart har försörjningsstöd som försörjning. För drygt 14 000 deltagare saknas uppgift om försörjning. ESF-rådet har låtit SCB närmare undersöka den grupp där uppgift om försörjning saknas och gruppen domineras av ungdomar som bor med en eller bägge föräldrarna och kvinnor utan inkomst.

Diagram 11. Deltagare i programområde 2 efter försörjning⁷⁷

Av diagram 12 nedan framgår utbildningsnivån för de som påbörjat deltagande inom programområde 2 i jämförelse med icke förvärvsarbetande i riket totalt, notera att deltagarna i PO 2 även ingår i jämförelsegruppen. Diagrammet visar att andelen med eftergymnasial utbildning är större för de som inte förvärvsarbetar i riket än bland PO 2-deltagarna, 22 procent av dem har eftergymnasial utbildning mot 16 procent bland PO 2 deltagarna. En förklaring till det är att det är en stor andel av deltagare i PO 2 är unga.

Diagram 12. Utbildningsnivå för deltagare i programområde 2 och i riket totalt⁷⁸.

Tabell 14 i tabellbilagan syftar till att redovisa utvecklingen av resultat- och effektindikatorer. Som framgår av tabellbilagan är tabellen delvis tom. SCB har på Svenska ESF-rådets uppdrag genomfört mätningar under 2010

⁷⁷ Socialfonden i siffror 2013.

⁷⁸ Socialfonden i siffror 2013

och 2011 den andra mätningen av de resultat- och effektindikatorer som baseras på deltagarnas upplevelse. Svenska ESF-rådet och SCB har konstaterat att de inkomna svaren inte är tillräckligt många för att göra en skattning av uppfattningen hos samtliga deltagare som slutat under året.

Istället har till denna årsrapport en annan ansats använts där vi utnyttjar den möjlighet som finns att matcha projektdeltagarna mot register och databaser. Liksom för PO 1 har matchningar mot den registerbaserade aktivitetsstatistiken (RAKS) gjorts även för PO 2. SCB har genomfört mätningar på de deltagare som ingått i projekt som slutat till och med juni 2011. Totalt ingår 35 182 tidigare deltagare i den population som studeras. Tabell 7 nedan visar etableringsgraden vid projektstart och efter avslutat projekt.

Tabell 7. Etableringsgrad vid projektstart och året efter avslutat projekt.⁷⁹

	Före projektstart		Efter projekt	
	Antal	Andel	Antal	Andel
Etablerad	6 466	18	10 837	31
Företagare eller kombinator	632	2	837	2
Svagt etablerad	9 090	26	8 257	23
Utan arbete	18 994	56	15 251	43
Totalt	35 182	100	35 182	100

Tabellen visar att 20 procent av deltagarna var etablerade på arbetsmarknaden vilket är förvånande då PO 2 riktar sig till deltagare utanför arbetsmarknaden. Att deltagare kan vara etablerade vid projektstart trots att dessa inte är målgrupp för PO 2 kan bland annat förklaras av att RAKS avser helår och att en deltagare kan ha varit utan arbete vid årets början, deltagit i ett projekt men sedan avslutat sitt projektdeltagande tack vare en anställning. En annan möjlighet är att en deltagare var etablerad under stora delar av året men att han eller hon sedan blev arbetslös och påbörjade ett projekt innan årsslut.

Året efter avslutat projekt var 31 procent av deltagarna etablerade på arbetsmarknaden vilket kan jämföras med 18 procent vid startåret. Antalet företagare och kombinatorer har också ökat något till 837 personer. Av övriga deltagare var det 23 procent som hade en svag etablering vilket är en minskning jämfört med när deltagarna startade i projektet. Andelen helt utan arbete har gått från 54 procent till 43 procent, vilket visar på en högre etablering för deltagarna i PO 2 efter avslutat projektdeltagande jämfört med situationen vid projektstart.

Som ovan nämnts saknar vi en källa för att följa upp hur stor del av PO 2-deltagarna som 90 dagar efter avslutat projekt deltar i reguljär utbildning. Med hjälp av Raks-uppgifterna går det att se hur stor del av de deltagare som inte etablerat sig helt eller delvis på arbetsmarknaden som har sin huvudsakliga försörjning från studiestöd.

Av de 15 251 deltagarna som i tabellen ovan var utan arbete hade 11 procent vilket motsvarar nära 1 700 deltagare sin huvudsakliga inkomst från studiestöd året efter de avslutat projektdeltagande. Det motsvarar knappt 5 procent av deltagarna⁸⁰.

⁷⁹ Se Socialfonden i siffror 2013.

⁸⁰ Se Socialfonden i siffror 2013.

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfondenDiarienummer
2013-00151

Som framgår av tabell 14 saknas uppgifter om hur stor del av de deltagare som var långtidssjukskrivna före projektstart som 90 dagar efter avslutat projekt var i arbete, utbildning eller annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Inte heller finns uppgifter om hur stor del av dessa deltagare som upplever att möjligheterna att få ett arbete ökat. Vi kan nu redovisa uppgifter om etableringsgraden på arbetsmarknaden året efter avslutat projekt ser ut för deltagare som var långtidssjukskrivna före projektstart. Redovisningen omfattar de 1 812 deltagare som avslutat deltagandet år 2011 eller tidigare.

Tabell 8. Etableringsgrad på arbetsmarknaden året efter projektslut för långtidssjukskrivna deltagare.⁸¹

Etablering	Antal	Andel %
Etablerade	450	25
Svagt etablerade	513	28
Ej etablerade	849	47
Samtliga	1 812	100

Av tabellen framgår att mer än hälften av dessa deltagare var svagt eller helt etablerade på arbetsmarknaden. Av de som inte var etablerade på arbetsmarknaden var 41 studerande och 337 deltog i någon form av arbetsmarknadspolitisk åtgärd. 591 deltagare hade sin huvudsakliga försörjning via sjukskrivning och 187 var förtidspensionerade året efter projektavslut.

Projekten och dess ekonomi

I tabell 9 nedan redovisas deltagartimmar, det utbetalade stödet och den godkända nationella medfinansieringen per projekt.

Tabellen visar att antalet deltagartimmar per projekt börjar stabilisera sig runt 40 000 timmar per projekt och år.

Programmets karaktär där ansökan om utbetalning ska inkomma senast tre månader efter den period kostnaderna avser samt handläggningstiden för ansökningarna om utbetalning medför att utbetalningarna år 2009 till viss del innehåller kostnader för aktiviteter som utfördes år 2008, utbetalningarna 2010 avser till viss del aktiviteter från 2009 och så vidare. Samtliga utbetalningar för 2012 års aktiviteter är dessutom ännu inte gjorda.

Från tabellen går det inte att dra någon slutsats om hur kostnaderna per projekt ökat under programperioden. Tolkningen av diagrammet försvåras av att många av de pågående projekten vi årsskiftet 2011/2012 var inne i mobiliseringsfasen och därmed hade projekten ännu inte haft deltagare redovisade.

Beträffande medfinansieringen så uppgår den totalt till 61 procent vilket är helt i fas myndighetens ambition.

⁸¹ Källa: SCB /Raks

Tabell 9. Deltagartimmar och stöd per projekt

	2008	2009	2010	2011	2012
Antal deltagartimmar per projekt.	23 080	44 871	52 458	46 097	39 420
Utbetalat ESF-stöd per genomförandeprojekt.	136 352	1 034 397	1 764 350	1 561 725	2 074 248
Godkänd medfinansiering per genomförandeprojekt	129 823	1 762 505	2 884 706	2 661 306	3 161 971

Betydande problem och åtgärder för att lösa dem

De betydande problem som var aktuella under 2012 gällde båda programområdena, se avsnitt 2.3.

4. ESF-program: Enhetlighet och koncentration

4.1 Koppling till Europeiska sysselsättningsstrategin

Socialfonden i Sverige är konstruerad så att den kan vara ett komplement till nationella åtgärder inom utbildnings-, arbetsmarknads- och arbetslivsområdet. Den 17 oktober 2008 utgavs *Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning 2008-2010*⁸². Ett särskilt avsnitt av programmet tillägnas strukturfonderna, därmed Socialfonden. Avsnittet är en beskrivning av fonden⁸³. Handlingsprogrammet fokuserar därmed särskilt på strukturfonderna som ett specifikt bidrag till Lissabonstrategin och understryker det starka fokuset på lärandet i båda fonder.

I oktober 2009 kom en uppföljningsrapport av handlingsprogrammet⁸⁴. Rapporten ger lite statistik kring Socialfondens projekt åren 2008-2009 och även några slutsatser från programutvärderingen⁸⁵.

Sedan Europa 2020-strategin antog under våren 2010 ska varje medlemsland till kommissionen lämna ett årligt reformprogram om hur medlemslandet har arbetat med att uppfylla strategins mål och riktlinjer. Skrivningarna om Socialfonden i 2012 och 2013 års nationella reformprogram har inte förändrats med avseende på den strategiska kopplingen till sysselsättningsstrategin och 2020-strategin.

4.2 Koppling till nationella handlingsplanen för social delaktighet

Den 30 september 2008 lämnade regeringen Sveriges strategirapport för social trygghet och social delaktighet 2008-2010 till Europeiska kommissionen⁸⁶. I tidigare årsrapport för 2010 har strategin redovisats. Ingen ny strategi eller uppföljningsrapport har skrivits under 2011 eller 2012.

Under 2011 initierade ESF-rådet den nationella ansökningsomgången "Europa 2020". Av det utlysta beloppet på cirka 300 miljoner kronor var cirka 60 miljoner avsatta för projekt som syftade till att arbeta med teman i Europa 2020-strategin. Aktuella teman var fattigdomsbekämpning, romers situation och sociala innovationer. Här beslutade Svenska ESF-rådet om tre projekt, ett inom varje tema. Resterande projektmedel avsåg breda insatser inom programområde 2; här beslutade Svenska ESF-rådet om nio projekt. Beslutade medel uppgick till cirka 230 miljoner kronor. I avsnitt 2.1.7, *Artikel 10-kriterier*, belyses hur några av ansökningsomgångens projekt arbetat med fattigdomsbekämpning och social delaktighet under 2012.

Socialfondens bidrag och koppling till strategin finns både inom programområde 1 och 2.

4.3 Koppling till sysselsättningsmålen och Europeiska kommissionens rekommendationer

Enligt den tidigare Lissabonstrategin skulle länderna verka för att uppnå 70 procent i sysselsättningsgrad, 60 procent för kvinnor och 50 procent för äldre. Sverige har – såsom det redovisats i tidigare årsrapporter – i genomsnitt högre sysselsättningsgrad för samtliga grupper. Samtidigt finns det stora utmaningar såsom

⁸² Skrivelse 2008/09:34.

⁸³ Ibid., ss. 87 och 89.

⁸⁴ Skrivelse 2009/10:34

⁸⁵ Ibid., ss 83-84.

⁸⁶ Sid. 19 i Sveriges strategirapport för social trygghet och social delaktighet 2008-2010, S 2008.028

deltidssysselsättning bland kvinnor, hög arbetslöshet bland utrikes födda, ungdomar (både med inrikes och utrikes födda) samt personer som är helt eller delvis sjukskrivna⁸⁷.

Sedan Europa 2020-strategin blev gällande finns det fem övergripande mål för EU samt fem landspecifika mål⁸⁸. Tre av de fem övergripande EU-målen tar fasta på arbetslivs- och arbetsmarknadsområdet:

- Ökad sysselsättningsgrad på minst 75 procent för kvinnor och män i åldersgruppen 20 till 64 år. Särskilt ska unga, äldre och lågkvalificerade och invandrade arbetstagares delaktighet förstärkas.
- Minskat skolavhopp med 10 procentenheter och ökad andel eftergymnasiala elever inom åldrarna 30 till 34 år till 40 procent.
- Främja social integration så att 20 miljoner människor kan lämna utanförskapet.

I Sveriges fall är det tre av de fem målen som har bäring på arbetslivs- och arbetsmarknadsområdet är:

- Sysselsättningsmålet har satts till väl över 80 procent.
- Minska andelen arbetslösa och sjukskrivna och de som är utanför av andra skäl till väl under 14 procent.
- Andel ungdomar som avbryter gymnasiet och andelen 30-34-åringar med minst tvåårig eftergymnasial ingår i ett gemensamt formulerat mål.
- Andelen 18 till 24-åringar som inte avslutat gymnasiestudier och som inte studerar ska under 10 procent år.
- Andelen personer som studerar minst en tvåårig eftergymnasial utbildning ska vara mellan 40 till 45 procent.

Angående första målet fokuserar Socialfonden i Sverige – enligt det som också framkommit i avsnitt 3 – på utrikes födda och ungdomar.

Den äldre arbetskraften och äldres delaktighet generellt hade under 2012 en framträdande roll i ESF-rådets arbete med genomförandet av temaåret för aktivt åldrande. För ytterligare beskrivning av detta arbete se kapitel 2.6.2.

Programmets ambitioner att i programområde 1 satsa på kompetensutveckling för att möta arbetslivets krav har uppnåtts till en viss nivå. En stor andel av de som fått kompetensutveckling är akademiker, som det framgått av avsnitt 3.

Under 2011 gjorde ESF-rådet en upphandling med ESF-medel i syfte att förstärka förebyggande arbetet mot tidigt skolavhopp. De åtta leverantörerna i upphandlingen kommer att arbeta med hundratals ungdomar för att stödja dem att komma tillbaka till studier eller arbete. Den här upphandlingen förstärker därmed det arbete som redan görs för de 20 000 ungdomarna i Socialfonden. Under 2012 har tecknades avtal med åtta leverantörer. I slutet av året lämnade en leverantör upphandlingen. Avtalen är på totalt runt 17 miljoner euro med lika mycket i medfinansiering. Största leverantören är Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) med fem regionförbund och över 70 kommuner. De sex övriga är ideella organisationer, kommuner och gymnasieförbund. Leverantörerna och deras samverkansaktörer kommer nästan från alla åtta ESF-regioner. I slutet av 2012 hade de sju

⁸⁷ Se Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning - Uppföljningsrapport 2007

⁸⁸ Se Europa 2020 - EU:s gemensamma tillväxt- och sysselsättningsstrategi.

leverantörerna redovisat runt 1000 deltagare. Under 2012 höll SKL på att lägga grunden för ett kunskapsnav, Pluginnovation.se, som lanserats under våren 2013.

När det gäller social utestängning har Socialfonden beskrivit några initiativ i avsnittet 2.1.8, *Artikel 10-kriterier*. Socialfondens programområde 2 har stor fokus på arbetslösa och sjukskrivna.

I Europeiska rådets landspecifika rekommendationer för 2011 lyfts ungdomars och andra utsatta gruppers sysselsättning⁸⁹. Denna rekommendation som också är den enda med bäring på Socialfondens verksamhetsområde kvarstår i 2012.

5. Program som finansieras av ERUF/Sammanhållningsfonden: större projekt

Avser Regionalfonden och sammanhållningsfonden.

6. Tekniskt stöd (programområde 3)

Det tekniska stödet, programområde 3, uppgår till totalt cirka 55,2 miljoner euro under perioden 2007-2013, varav hälften, 27,6 miljoner euro, finansieras av Socialfonden och hälften av nationell offentlig medfinansiering över anslaget 1:6 utgiftsområde 14.

Utfallet av tekniskt stöd för perioden januari 2007 till 31 december 2012 är drygt 41 miljoner euro, varav hälften (20,7 miljoner euro) finansierats med Socialfonden och hälften med nationell offentlig medfinansiering.

91 procent av det tekniska stödet har gått till kostnader för planering, genomförande, övervakning och inspektion. De resterande 9 procenten har gått till kostnader för utvärderings och studier, information och kommunikation, se tabell 3 ovan).

Procentuell andel av strukturfondsbidrag till tekniskt stöd

Den procentuella andelen är fyra procent av strukturfondsbidraget för hela programperioden. Det tekniska stödet finansierades med lika mycket nationellt offentliga medel.

7. Informations- och offentlighetsåtgärder

Information om och publicitet åt Socialfonden, inklusive föredömliga exempel och viktigare evenemang

Under 2012 har vi förstärkt insatserna när det gäller att kommunicera resultat. Under den sista delen av programperioden har vi arbetat med temat "Skörda frukterna" där vi har fokuserat på spridning av resultat.

---

⁸⁹sid. 5 i Rådet rekommendation om Sveriges reformprogram 2011.

Webbplatsen är en viktig informationskanal i det arbetet för myndigheten. 2012 var antalet besök på webbplatsen cirka 50 000 varav unika besökare uppgick till cirka 45 000. Utöver det har flertalet organisationer i övervakningskommittén och strukturfondspartnerskapen, liksom våra temagrupper och processtöd, information om Socialfonden på sina respektive hemsidor.

På webbplatsen finns förutom artiklar om projekt och event även information om det operativa programmet och ESF-rådets föreskrifter, regionala planer, regionala och nationella utlysningar, handledningar och länk till Projektrummet, där projektägarna lämnar in både utbetalningarna om stöd och om utbetalning. En särskild sida på webbplatsen tillägnas kravet på synliggörande för ESF-projekt.

Sedan våren 2010 finns även en databas med korta sammanfattningar om beviljade projektansökningar. Avslutade projekt laddar upp sina slut- och utvärderingsrapporter i databasen, så de kan läsas av alla. Databasen uppdateras en gång per dygn, så att ny information om projekt eller nya projektansökningar uppdateras ständigt. Drygt 2 000 projekt fanns registrerade i databasen i slutet av 2012.

Svenska ESF-rådet genomförde inga informationsmöten för potentiella projektansökare under 2012 eftersom inga ansökningsomgångar varit aktuella. Myndighetens informationsmöten har istället riktats mot beviljade projekt och har fokuserat på projekt-kvalitativa ämnen, exempelvis projektägarskap och transnationalitet.⁹⁰ Antalet tillfällen där myndigheten blivit inbjudna att informera om vår verksamhet och vårt program vid externa konferenser och möten för lärandenätverk, även av transnationell karaktär, har också ökat.

Antal pressklipp som nämnde Socialfonden under 2012 uppgick till 1 030. Det är en minskning med cirka 6 procent jämfört med 2011. Det kan förklaras med färre antal beviljade projekt.

Vår medverkan i Almedalen var den enskilt största informationsinsatsen under året. Vi arrangerade 17 seminarier med inslag från alla delar av vår verksamhet. Utöver våra seminarier hade vi en utställningsmonter med temat Tid att skörda frukterna av Europeiska socialfonden. Almedalen 2012 samlade cirka 500 deltagare totalt på de fyra seminariedagarna. Målgrupper för denna satsning är politiker och beslutsfattare, chefer i stat, kommun, landsting, region och företag samt opinionsbildare. ESF-rådet deltar varje år sedan 2009 tillsammans med temagrupperna och processtöden.⁹¹ Dagarna samlade personer från socialfondsprojekt, temagruppernas styrgrupper, departement, forskare och författare.

Vår rikskonferens ESF-dagen hölls den 7 november 2012 i Luleå och årets tema var Nya vägar till innovativa arbetsplatser. Konferensen arrangerades i tillsammans med regionkontoret i Norra Sverige och temagruppen Arbetsplatslärande och omställning i arbetslivet. Runt 160 personer deltog. Som tidigare år genomförde vi så kallad speed-dejting, där konferensdeltagare fick träffa projekt som på något sätt arbetade med arbetsplatslärande. Tidigare år har ESF-rådet fokuserat på jämställdhetsintegrering (2008), integration i arbetslivet (2009) och ungdomars situation (2010), Likabehandling samt europeiska temaåret om Aktivt åldrade och solidaritet mellan generationerna (2011).

⁹⁰ s. 34 i ESF-rådets Årsredovisning 2012.

⁹¹ Se <http://www.spl.nu/nyheter-spl/21-evenemang-i-almedalen-2012>

ESF-rådet samverkar med temagrupperna och processtödet för strategisk påverkan och lärande i arrangerandet av den årliga ESF-dagen, aktiviteterna i Almedalen, SKL-dagarna och frukostseminarierna. Dessa aktiviteter är återkommande.

Frukostseminarierna, eller "Debatt i Socialfonden" som de heter, är cirka 1,5 timme långa och börjar med frukost före klockan 08.00. Dessa arrangeras av vårt processtöd SPeL. Här tar man upp olika resultat och nypublicerade rapporter från temagrupperna⁹²:

- 25 januari: *Stadsdelen som integrationsfabrik; exempel från Malmö/Örebro*
- 23 februari: *Om långsiktiga effekter av ungdomsprojekt*
- 29 mars: *Hur kan socialfonden bidra till lokal och regional utveckling?*
- 19 april - Göteborg - *Vad händer efter ungdomsprojekten?*
- 25 april - Malmö - *Vad händer efter ungdomsprojekten?*
- 26 april - Stockholm - *"Oflexibel och dyr" - myter om äldre i arbetslivet*
- 31 maj: *Egenanställning - kan man fakturera sig in på arbetsmarknaden?*
- 27 september: *Ökad jämställdhet genom bättre bemötande?*
- 18 oktober: *Arbetsintegrering av sociala företag - vad kan kommunen göra?*
- 15 november: *Hur mäter vi effekter av likabehandlingsarbete?*
- 6 december: *Oanade möjligheter - Unga med funktionsnedsättning*

Deltagarantalet varierar mellan seminarierna och ligger i genomsnitt på ett 40-tal. Seminariet om ungdomar den 7 mars hade flest deltagare, närmare 80.

Under SKL-dagarna 15-16 mars i Uppsala hade ESF-rådet tillsammans med temagrupperna och processtödet för strategisk påverkan och lärande monterplats med utställningsbord. SKL-dagarna har en viktig målgrupp för Socialfonden och vi fick tillfälle till många samtal och att knyta kontakter.

Indikatorer för kommunikationsinsatser

De indikatorer som används för uppföljning av kommunikationsarbetet har redovisats i löpande text ovan, nämligen antal arrangemang, antal deltagare och antal pressklipp om Socialfonden.

Stöd för projektsökanden och projektägare

Utöver de handledningar som tagits fram och finns på webbplatsen, är ett viktigt stöd för projektsökanden och projektägare de processtödjande projekten (se 2.1.8). ESF-rådets kund- och partnerskapsundersökning som genomfördes under 2012 redovisar bland annat hur projektsökanden uppfattar stödet från myndigheten:

- Beviljade projekt: I de flesta fall bibehållet eller till och med något förbättrat resultat jämfört med tidigare mätningar. Nöjdheten totalt sett har ökat vilket inkluderar att ungefär åtta av tio tycker att ESF-rådets medarbetare är lätta att nå, många anser att de får/har fått ett bra bemötande och att ESF-rådet ger ett bra stöd. Missnöjda respondenter förekommer och till viss del regionala skillnader.

---

⁹² Se www.spl.nu

- Icke beviljade projekt: Trenden för andelen nöjda med ESF-rådet ökar medan andelen missnöjda kvarstår. "Kundkontakten" gällande tillgänglighet, bemötande och stöd har förbättrats. Svaren visar på att det skiljer en del i uppfattningen om ESF-rådet och benägenheten att rekommendera andra att söka ESF-medel mellan de som fått avslag vid ESF-rådets beredning respektive vid SFP-prioritering.

Bilaga 1

Arbetsmarknadsdata 2012

Antalet personer i arbetskraften uppgick till 5 060 000 under år 2012, en ökning med 40 000 jämfört med år 2011. Det motsvarar ett arbetskraftstal på 71,1 procent för befolkningen i åldern 15-74 år. Kvinnornas arbetskraftstal ökade med 0,3 procentenheter till 68,3 procent och männens arbetskraftstal var 73,9 procent. Jämfört med 2011 så ökade antalet sysselsatta under 2012 med 29 000 till 4 672 000 personer. Kvinnorna ökade med 23 000 till 2 221 000 sysselsatta och männen ökade med 6 000 till 2 450 000.

Sysselsättningsgraden uppgick till 65,7 procent vilket är en ökning med 0,7 procentenheter jämfört med 2011. Sysselsättningsgraden var högre bland männen än bland kvinnorna, 68,1 procent respektive 63,2 procent under år 2012. Endast hos kvinnorna kan man se en ökad sysselsättningsgrad, 1,1 procentenheter, då männens minskade med 0,2 procentenheter.

Under år 2012 var 4 181 000 anställda vilket är en ökning med 24 000 personer. Antalet fast anställda uppgick till 3 720 000 vilket är en ökning med 44 000 personer jämfört med föregående år. Dock minskade antalet tidsbegränsat anställda med 20 000 från 2011, och uppgick till i genomsnitt 661 000 under 2012.

Under år 2012 arbetade 3 601 000 personer heltid, det vill säga minst 35 timmar per vecka, vilket är en ökning med 29 000 jämfört med år 2011. Antal heltidsarbetande kvinnor ökade med 33 000 personer och bland männen minskade antalet heltidsarbetande med 3 000. Det totala antalet arbetade timmar per vecka uppgick till 143,6 miljoner timmar i genomsnitt under 2012. Jämfört med 2011 är det en minskning med 300 000 timmar eller 0,2 procent.

Antalet arbetslösa i åldern 15-74 år var 388 000 i genomsnitt under 2012, motsvarande en ökning med 11 000 personer jämfört med 2011. Männen ökade med 10 000 personer till 210 000 arbetslösa och kvinnorna ökade med 1 000 till 179 000 arbetslösa. Under 2012 var i genomsnitt 7,7 procent arbetslösa i åldern 15-74 år. Det är en ökning med 0,2 procentenheter jämfört med 2011.

Personer i åldern 15-74 år som stod utanför arbetskraften, dvs. personer som varken är sysselsatta eller arbetslösa, var i genomsnitt 2 054 000 under 2012. Jämfört med 2011 ökade antalet pensionärer med 29 000 till 897 000 och antalet sjuka minskade med 25 000 till 330 000 personer.⁹³

---

⁹³ http://www.scb.se/Statistik/AM/AM0401/2011A01/AM0401_2011A01_SM_AM12SM1201.pdf

Bilaga 2 Socialfondens övervakningskommitté. "AU" ingår i kommitténs arbetsutskott.

Organisation	Ordinarie ledamot	Suppleant
Arbetsförmedlingen	Jan-Olof Dahlgren, AU	Malin Lindgren, AU
Arbetsgivarverket	Robert Cloarec	Anders Andersson/Yasmine Trolle
Coompanion	Marita Öberg Molin, AU	Susanne Johansson
DO	Marie Ek	Arja Lehto, AU
FAS	Kenneth Abrahamsson/Lars Wärngård	Ulla Wallin
Företagarna	Ove Jansson, AU	Anna Hedberg
Försäkringskassan	Ale Friberg	Lena Rönnevig, AU
Handikappförbunden	Barbro Lindgren	Ingrid Burman, AU
Hela Sverige ska leva	Inez Abrahamsson	Jan Runfors, AU
IFAU	Erik Mellander	Eva Mörk/nominerad Sara Martinson
Internationella programkontoret för utbildningsområdet	Heléne Säll Matsson, AU	Marianne Feldt, AU
LSU	Fredrik Engström	nominerad Catharina Ullström
LO	Filis Sigala, AU	Thomas Hagnefur/Patrick Roselin
LRF	Björn Galant/nominerad Sofia Lindblad	Harrieth Andersson
Regeringskansliet	Peter Strömberg	Jasmina Hopstadius
Riksidrottsförbundet	Marie Denitton, AU	Patrik Oscarsson
SACO	Charlotta Krafft, AU	Göran Boldt
Socialstyrelsen	Kristina Bohman Karlsson	Eldrid Röine
SKL	Gunnar Anderzon, AU	Vivi Jacobson-Libietis
Svenskt Näringsliv	Farbod Rezania, AU	Lars Gellner
Tillväxtverket	Karin Hallerby	Lars Nyberg
Ungdomsstyrelsen	Maria Nyman	Vegard Hölaas
Unionen	Ulrika Hektor	Jaan Kolk
VINNOVA	Annika Zika-Viktorsson, AU	Magnus Lagerholm
Växjö universitet	Jonas Månsson	Maria Nilsson